

**T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA MÜZİK DERS
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI
OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
(KARS İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURTEN KIRMIZIBAYRAK

**TEZ YÖNETİCİSİ
YRD.DOÇ.DR.ALİ OSMAN ENGİN**

KARS-2009

**T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA MÜZİK DERS
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI
OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
(KARS İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURTEN KIRMIZIBAYRAK

**TEZ YÖNETİCİSİ
YRD.DOÇ.DR.ALİ OSMAN ENGİN**

KARS-2009

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Nurten KIRMIZIBAYRAK'a ait "İlköğretim Okullarında Müzik Ders Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi /Kars İli Örneği)" konulu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Unvanı, Adı ve Soyadı

Yrd. Doç. Dr. Ali Osman ENGİN

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZMEN

Yrd. Doç. Dr. İkrım ÇINAR

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim kurulu ...../...../2009 tarih ve ...../.....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../...../.....

Doç. Dr. Selçuk URAL
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Müzik, insanların duygu ve düşüncelerini ifade ettiği için gündelik yaşamda olduğu kadar ve eğitim hayatımızda da önemli bir yere sahiptir. Müzik; bireylerin ve toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığı gibi, uluslararası kültür etkileşimi ve iletişiminin yanı sıra sosyal ilişkilerinin gelişmesinde de etkili bir role sahiptir. Bu işlevlerin gerçekleşme düzeyi ise tutarlı bir eğitim programına bağlıdır. Bu araştırmada 2005-2006 yılından itibaren ilköğretim okullarında yürürlükte olan Müzik eğitim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu tezin hazırlanmasında yakın ilgi ve desteğini gördüğüm danışman hocam Yrd.Doç.Dr.Ali Osman Engin'e; önerilerini ve deneyimlerini esirgemeyen Yrd.Doç.Dr.Cengiz Yanıklar'a, dil bilgisi kuralları açısından bana yardımcı olan arkadaşım Öğr.Gör.Zarife Karaşah'a; deneyimlerini, görüşlerini esirgemeyen ve beni sürekli destekleyen sevgili eşim Doç.Dr.Turgut Kırmızıbayrak'a teşekkür ederim.

Nurten Kırmızıbayrak

Kars, Ocak 2009

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA MÜZİK DERS PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (KARS İLİ ÖRNEĞİ)

Nurten KIRMIZIBAYRAK

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Programı

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr.Ali Osman ENGİN

Ocak 2009, 87 sayfa

Bu araştırma, ilköğretim okulları Müzik ders programını öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Araştırmada “Genel Tarama Modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Kars ili düzeyindeki ilköğretim okullarında görev yapan 77 öğretmen oluşturmuştur. Ankete katılan öğretmenlere 43 maddelik 5’li likert türü bir ölçek uygulanmıştır. Elde edilen veriler yüzde ve frekans hesaplamaları kullanılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda, genel olarak Müzik dersi program kazanımları, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme kurguları açısından değerlendirilmiştir. Sonuç olarak program uygulanabilir niteliktedir. Ancak programın bazı eksiklikler gösterdiği öğretmen görüşlerine dayalı olarak tespit edilmiş ve sorunları gidermek için bazı önerilerde bulunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELELER: Müzik Dersi, Program, İlköğretim, Öğretmen

ABSTRACT

THE EVALUATION OF MUSIC CURRICULUM IN ACCORDING TO TEACHERS' OPINIONS (A SAMPLE OF KARS PROVINCE)

Nurten KIRMIZIBAYRAK

Master Programme, Education Programmes

Thesis Adviser: Assist.Prof.Dr.Ali Osman ENGİN

January 2009, 87 pages

The purpose of this research is to evaluate the music curriculum in elementary schools according to the data obtained from teachers.

“General Survey Method” was used in this research. The participants consist of 77 teachers working in the elementary schools in Kars. Questions were presented to teachers by using a five-point likert scale. After that the data haunded evaluated by using statistical analysing formus of frequincy and percentage systems.

The learning productions, content, learning conditions, and assesment process of the music curriculum were evaluated at the end of the research. As a result, the curriculum can be utilized. However, based on teachers' opinions, some deficiencies of the curriculum were determined and some suggestions were offered for these deficiencies.

KEY WORDS: Music lesson, curriculum, elementary education, and teacher.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
TABLolarIN LİSTESİ.....	X
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XI

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi.....	2
1.3. Problem Cümlesi.....	2
1.4. Alt Problemler.....	2
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	3
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ.....	4
2.1. Eğitim Programlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi.....	4
2.1.1. Eğitim Programı.....	4
2.1.2. Öğretim Programının Öğeleri.....	5
2.1.2.1. Hedefler ve Davranışlar.....	5
2.1.2.2. İçeriğin Düzenlenmesi.....	6

2.1.2.3. Öğrenme-Öğretme Aktiviteleri.....	6
2.2.2.4. Eğitim Durumu.....	7
2.1.2.5. Ölçme ve Değerlendirme.....	7
2.1.3. Program Tasarısı Yaklaşımları.....	8
2.1.3.1. Konu Merkezli Program Tasarımları.....	9
2.1.3.2. Öğrenen Merkezli Tasarımlar.....	9
2.1.3.3. Sorun Merkezli Tasarım.....	9
2.1.4. Eğitimde Program Geliştirme Modelleri.....	9
2.1.4.1. Tyler Modeli.....	9
2.1.4.2. Taba Modeli.....	10
2.1.4.3. Sistem Yaklaşımı Modeli.....	10
2.1.5. Eğitimde Başlıca Program Türleri ve Çeşitleri.....	10
2.2. Program Değerlendirme.....	11
2.2.1. Eğitim Programının Değerlendirilmesi.....	11
2.2.2. Değerlendirme Çeşitleri.....	12
2.2.2.1. Tanılayıcı Değerlendirme.....	12
2.2.2.2. Biçimlendirici Değerlendirme.....	12
2.2.2.3. Düzey Belirleyici Değerlendirme.....	12
2.2.3. Belli Başlı Program Değerlendirme Modelleri.....	12
2.2.3.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli.....	12
2.2.3.2. Stufflebeam'in Çevre, Girdi, Süreç ve Ürün Modeli.....	13
2.2.3.3. Eğitsel Eleştiri Modeli.....	13
2.2.3.4. Ucla Değerlendirme Modeli.....	13
2.2.3.5. Stake'in İhtiyaç Cevap Verici Program Değerlendirme Modeli.....	14
2.2.3.6. Metfessel ve Michael Değerlendirme Modeli.....	14
2.3. Öğrenme Kuramları.....	14

2.3.1. Bilişsel Öğrenme Kuramı.....	15
2.3.2. Davranışçı Öğrenme Kuramı.....	15
2.3.3. Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı.....	15
2.4. İlköğretimde Müzik Eğitimi ve Öğretimi.....	16
2.4.1. İlköğretimlerde Müziğin Tanımı ve Önemi.....	16
2.4.2. Müzik Dersi Öğretim Programının Gelişimi.....	17
2.4.2.1. Cumhuriyet'ten Önce Müzik Eğitimi-Öğretimi.....	18
2.4.2.2. Cumhuriyet Dönemi.....	19
2.4.3. Yeni Müzik Öğretim Programı.....	20
2.4.3.1. Programın Vizyonu.....	20
2.4.3.2. Programın Temel Yaklaşımı.....	20
2.4.4. Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı.....	22
2.4.4.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Genel Amaçları.....	22
2.4.4.2. Temel Beceriler ve Değerler.....	24
2.4.4.3. Öğrenme Alanları.....	24
2.4.4.4. Kazanımlar.....	24
2.4.4.5. Etkinlikler.....	24
2.4.4.6. Açıklamalar.....	25
2.4.4.7. Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci.....	25
2.4.4.7.1. Öğrenme-Öğretme Süreci.....	29
2.4.4.7.2. Değerlendirme.....	30
2.4.4.7.3. Bir Sonraki Derse Dönük Hazırlık.....	30
2.4.5. Müzik Öğretimi Sürecinde Kullanılabilecek Öğrenme İlkeleri.....	30
2.4.5.1. Öğrenci Niteliklerine İlişkin Müziksel Öğrenme İlkeleri.....	31
2.4.5.2. İçerik Özellikleri İle İlgili Müziksel Öğrenme İlkeleri.....	31
2.4.5.3. Öğretim Etkinliklerine İlişkin Müziksel Öğrenme İlkeleri.....	31

2.4.6. İlköğretimde Müzik Öğretiminin Boyutları.....	33
2.4.6.1. Ses Eğitimi.....	33
2.4.6.2. Soluk Eğitimi.....	33
2.4.6.3. Konuşma Eğitimi.....	33
2.4.6.4. Toplu Ses Eğitimi.....	33
2.4.6.5. Kulak (Müziksel İşitme) Eğitimi.....	33
2.4.6.6. Müziksel Beğeni (Zevk) Eğitimi.....	34
2.4.6.7. Kuramsal Bilgilerin Eğitimi.....	34
2.4.6.8. İlköğretimde Şarkı Öğretimi.....	34
2.4.7. Kuramlar ve Yöntemler.....	35
2.4.7.1. Genel Müzik Öğretim Yöntemleri.....	35
2.4.7.2. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri.....	35
2.4.8. Ölçme ve Değerlendirme.....	40
2.4.8.1. Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araçları.....	42
2.4.8.2. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Araçları.....	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM.....	48
3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	48
3.1.1. Örneklem İlişkin Sayısal Veriler.....	48
3.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	48
3.1.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	49
3.1.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları.....	49
3.1.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Branşa Göre Dağılımları.....	50
3.1.6. Dersine Girilen Sınıflara Göre Öğretmenlerin Dağılımları.....	50
3.2. Araştırmanın Modeli.....	51
3.3. Veri Toplama Aracı.....	51
3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması.....	52

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Değerlendirilmesi.....	52

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR.....	53
4.1. İlköğretim Müzik Eğitim Programlarındaki Kazanımlara Ait Bulgular.....	53
4.2. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki İçeriğe Ait Bulgular.....	56
4.3. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki Eğitim Durumuna Ait Bulgular.....	59
4.4. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki Değerlendirmeye Ait Bulgular.....	62

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	66
5.1. Sonuçlar.....	66
5.1.1. Kazanımlara Ait Sonuçlar.....	66
5.1.2. İçeriğe Ait Sonuçlar.....	68
5.1.3. Eğitim Durumlarına Ait Sonuçlar.....	72
5.1.4. Programın Değerlendirilmesine Ait Sonuçlar.....	75
5.2. Öneriler.....	78
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	83
EK 1. Valilik Oluru.....	83
EK 2. Anket Formu.....	84
ÖZGEÇMİŞ.....	87

TABLULARIN LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1. Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Semboller.....	25
Tablo 2. Mülakat Formu.....	42
Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	48
Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları	49
Tablo 5. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları.....	50
Tablo 6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Branşa Göre Dağılımları	50
Tablo 7. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımları	51
Tablo 8. Öğretmenlerin Program kazanımlarına İlişkin Görüşlerin dağılımı.....	54
Tablo 9. Öğretmenlerin Program İçeriğine ilişkin Görüşlerin Dağılımı.....	57
Tablo 10. Öğretmenlerin Programın Eğitim Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	60
Tablo 11. Öğretmenlerin Programın Değerlendirilmesine ilişkin Görüşlerinin Dağılımı	63

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1. Merdivenlemeli Müzik Öğretim Yöntemi	37
Şekil 2.1. Beden Diliyle Ses Öğretimi.....	38
Şekil 2.2. Beden Diliyle Ses Öğretimi.....	38
Şekil 3.1. Orff Müzik Öğretim Yöntemi	39
Şekil 3.2. Orff Müzik Öğretim Yöntemi	40
Şekil 4. Canlandırmayla (Dramatizasyon) Müzik Öğretim Yöntemi.....	40

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlayabilmek için, daha çağdaş ve tutarlı bir müzik öğretim programı sunmamız gerekmektedir. Programı olmayan, programa yer vermeyen, programı kapsamayan veya programa dayanmayan bir eğitim süreci yeterince düzenli ve tutarlı kılınamaz, gereğince etkili ve verimli olamaz, beklenen başarılı ve yararlı sonucu veremez. İşte bu nedenledir ki program, örgün eğitimin en vazgeçilmez öğelerinden birini oluşturur. Eğitimde program diğer tüm öğeleri bir araya getiren, birbirleriyle buluşturan, etkileştiren, uzlaştıran, birleştiren, bütünleştiren ve dizgesel bir yapıya kavuşturan, kendine özgü bir ortak öğe ve ana eleman olarak görülür. Bu görüş eğitimde programın ne denli önemli bir yere ve vazgeçilmez bir işleve sahip olduğunu işaret eder (Uçan, 1993).

Müzik programı öğrenciye kazandırılacak hedef, davranışlar, ölçme ve değerlendirmeyi içine alan bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bu öğelerin dengesizliği, eksikliği durumun da müzik öğretim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun başarılı bir program sergilenemez. Ülkemizde de 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Yeni müzik öğretim programı ise 2005-2006 öğretim yılında yürürlüğe giren Müzik Eğitimi ve öğretimi dersi programları yapılandırmacı bakış açısıyla hazırlanmıştır.

Müzik dersi; öğrencilerin ve toplumun müzik ihtiyacını karşılamayı, öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmada, daha zevkli ve verimli öğrenmelerini sağlar. Ayrıca yetenekleri doğrultusunda gelecekteki meslek seçimine, daha bilinçli müzik dinlemesine ve müzik yapmasına yardımcı olur. Öğrencilerin sosyal yanlarını daha çok geliştirecek toplum içinde paylaşımcı, sorumluluk sahibi, yaratıcı gibi öğelerin gelişmesine yardımcı olur. Bunların gerçekleşebilmesi de iyi bir programa bağlıdır. Ülkelerin eğitim sistemlerinin temelini eğitim programları oluşturur. Çünkü, nasıl bir insan yetiştirileceği sorusunun yanıtı eğitim programlarında ifadesini bulur (Yüksel, 2003).

Bu araştırma, Kars ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin Müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin alınarak ve bu görüşler doğrultusunda öneriler sunularak bu alanda yapılan çalışmalara ve eğitime katkıda

bulunmayı amaçlamıştır. Bu araştırma yapılırken Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı çeşitli kitaplar ve yeni programı tanıtan dergilerden yararlanılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim okullarında Müzik Dersi Öğretim Programını kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerine dayalı olarak, ortak bir anlayış çerçevesinde programla ilgili sorunları belirlemektir.

1.2. Araştırmanın Önemi: Müzik dersleri öğrencilerin müziksel etkinlik ve etkileşim yoluyla bireyin ve toplumun müzik ihtiyacını karşılamayı, öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmayı, müzik zevkini geliştirmeyi, müziksel yaşamını daha sağlıklı ve daha mutlu, verimli olmasına katkıda bulunur. Bireyin giderek toplumun içinde yaşadığı kültürel gerçekliliği algılama, kavrama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirmede duyarlı ve yararlı olmasına katkı sağlar. Ayrıca, bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevrenin yapıcı, yaratıcı, üretici, paylaşımcı ve tüketici bir ögesi olarak bilinçlenmesinde rol oynar (Uçan, 1993).

Bu amaçların gerçekleştirilebilmesi Müzik dersi için seçilen programa bağlıdır. Bu nedenle istenilen amaca ulaşabilmek için hazırlanan programın sürekli değerlendirilmesi ve bu sonuçlara göre programların düzenlenmesi ve gerçekleşmesi gerekmektedir.

İlköğretim Müzik ders programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmanın bulgu ve sonuçlarının program hazırlayanlara, öğretmenlere ve bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara yararlı olacağı düşünülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi: “İlköğretim Müzik dersi programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirme düzeyi nedir?”

1.4. Alt Problemler

1. İlköğretim sınıflarda Müzik dersi öğretim programındaki kazanımların öğretmenler tarafından değerlendirme düzeyleri nedir?
2. İlköğretim sınıflarda Müzik dersi öğretim programındaki içeriğin öğretmenler tarafından değerlendirme düzeyleri nedir?

3. İlköğretim sınıflarda Müzik dersi öğretim programındaki eğitim durumlarının öğretmenler tarafından değerlendirme düzeyleri nedir?
4. İlköğretim sınıflarda Müzik dersi öğretim programındaki değerlendirme boyutunun öğretmenler tarafından değerlendirme düzeyleri nedir?

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın planlanması ve yürütülmesinde şu varsayımlardan yola çıkılmıştır:

1. Araştırma için geliştirilen veri toplama aracının araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin program hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları varsayılmıştır.
3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin anket sorularına samimi cevap verdikleri varsayılmıştır.
4. Hazırlanan anketin, çalışmada belirlenen alt problemlere cevap verecek düzeyde ve objektif olduğu varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. İlköğretim Müzik ders programının kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarının araştırılmasıyla,
2. Kars ili merkez ve ilçe ilköğretim okulları,
3. Örneklemeye alınan öğretmen görüşleri,
4. Veri toplama aracındaki sorular ve
5. 2007-2008 Eğitim-Öğretim yılı ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

2.1. Eğitim Programlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi

2.1.1. Eğitim Programı

Program, gerek günlük-gündelik yaşamda, gerek iş-meslek yaşamında, gerekse de eğitimde, öteden beri en sık kullanılan başlıca kavramlardan ve en sık gündeme gelen başlıca uygulamalardan biridir. Programı olmayan, programa yer vermeyen veya programa dayanmayan bir yaşam, etkinlik ve eğitim yeterince tutarlı, başarılı, etkili ve verimli olamaz. Bunun farkında ve bilincinde olan modern insan yaşarken, iş yaparken ve eğitirken- eğitilirken programsız edemez. Böylece program bireysel, toplumsal ve kültürel yaşamın her alanında “bilinçli, düzenli, planlı ve yöntemli” insan çabalarının ve etkinliklerinin ana ögesi durumuna gelir. Bu tür çabaların ve etkinliklerin en yoğun olduğu alan, kuşkusuz “eğitim”dir (Uçan, 1993).

Tan (2006:13), programı “belli bir amaca ulaşabilmek için, yapılması gereken aktivitelerin nelerden oluştuğunun belirlenmesi, aşamalı bir şekilde sıralanması, her bir aktivitenin alacağı zamanı, nasıl yapılacağını ve yapılan işlerin uygunluğunun nasıl belirlenebileceğinin bir tasarısı kast edilmektedir.”olarak tanımlamaktadır.

Variş (1994:18), eğitim programını, “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır.

Ertürk (1982, akt. Demirel, 2006:4) eğitim programını, eğitim durumları ya da eğitim yaşantıları düzeni olarak tanımlamış, böylelikle eğitim faaliyetlerinin planlı kısmına işaret etmiştir. Doğan ise (1975, akt. Demirel, 2006:4) buna paralel biçimde, eğitim programını, “öğrencilerde beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı” olarak tanımlar.

Saylor ve Alexander eğitim programını, “okulun, okul içi ve dışındaki bütün durumlarda arzu edilen sonuçlara ulaşmak için giriştiği çabaların tümü” olarak tanımlamaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997:197).

Tan eğitim programının uygulama bakımından, biçim itibarıyla birbirini kapsayan üç aşamada ele alınabileceğini ileri sürer ve bu aşamaları eğitim programı, öğretim programı, ders programı olarak belirtir.

Eğitim Programı; belli bir okul ya da eğitim kurumunda öğrencilerin arzulanen hedefleri kazanmaları için yapılacak tüm öğrenme-öğretme (okul-içi ve okul-dışı) etkinliklerini içeren programlar kast edilmektedir (Tan, 2006:13).

Öğretim Programı: Belli bir ğretim basamağındaki sınıflarda okutulacak derslerin, amaçlarını, içeriğini, süresini, eğitim yaşantıları ve değerlendirme süreçlerini kapsayan çalışmalar ğretim programı olarak tanımlanmaktadır (Tan, 2001:13). Yine başka bir tanımda, ğrenci davranıŐında istenilen değerliklik yada değerliklikler oluşturmak ereğiyle ayrıntılı olarak yapılan planlamaya ğretim programı denir (Tekin, 2004:8).

Ders Programı: Bir dersin öğretime yönelik olarak yapılacak tüm etkinlikleri; dersin hedefleri ve içeriği, öğrenme-öğretme süreci ve lme ve değerlendirmenin programlanmasıdır. Anlaşılacağı üzere, bir ders programı ilgili derste öğrencilere hangi konuların hangi düzeyde ve nasıl öğretileceğini ve değerlendirileceğini içeren bir plandır (Tan, 2006:13).

2.1.2. Öğretim Programının ğeleri

Öğretim programının öğeleri 4 madde halinde ele alınabilir:

- 1-Hedefler ve davranışlar
- 2-İçeriğin düzenlenmesi
- 3-ğrenme-ğretme aktiviteleri
- 4-lme ve değerlendirme

Hazırlanan bir planda, bir ğretim programında bulunması gereken bu öğeler mutlaka yer almalıdır. Öğretim programının bu 4 öğesi, yıllık planlarda daha yüzeysel ve günlük planlarda ise daha detaylı olarak yer alır (Tan, 2006:13).

2.1.2.1. Hedefler ve Davranışlar

Hedef: Öğrencilere kazandırılması planlanan niteliklerdir. Ertürk (1982, akt. Tan, 2006:14) hedefi: “bir öğrencinin, planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaŐtırılan ve davranış değerikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan bir özellik” olarak tanımlamaktadır. Öğrencilere kazandırılması planlanan nitelikler; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgili özellikleri içerir. Hedefler e ayrılır:

1- *Uzak Hedefler*: Uzak hedefler politik felsefeyi yansıtır ve kısaca ifade edilir.

2- *Genel Hedefler*: Belli bir eğitim kesiminin ya da okulun genel hedefleridir. Genel hedefler uzak hedeflere uygun olarak düzenlenir.

3- *Özel Hedefler*: Bir ders için düzenlenen hedeflerdir. Yani bir derste veya kursta öğrenciye kazandırılması arzulanan niteliklerdir (Tan, 2006:14).

Hedefte, programın amaç boyutunda **niçin** sorusuna yanıt aranır.

Örneğin; Müzik dersini niçin öğretiyoruz, Müzik dersi programının hedefleri neler olacak, böyle bir dersi okutmamızın amacı nedir, tüm bu sorulara yanıt verilmesi gerekmektedir (Demirel ve Kaya, 2006:14).

Davranış: Herhangi bir organizmanın belli bir durumda yaptığı tepki ve hareketlere verilen isimdir. Konuşma, hareket etme, bir enstrüman çalma, ağlama gibi (Beydoğan, 1998:3).

2.1.2.2. İçeriğin Düzenlenmesi

Bir dersin içeriğinin düzenlenmesiyle anlatılmak istenen; hedef davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesidir. Bir dersin içeriği aşamalılık ilkesine uygun olarak düzenlenmelidir. Yani içerik: hedef davranışlarla tutarlı, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa, kolaydan zora, birbirinin ön koşulu ve bilinenden bilinmeyene şeklinde düzenlenmelidir (Tan, 2006:14).

İçerik, programda yer alan üniteler ve konular anlamına gelmektedir. Bu boyutta ne sorusuna yanıt bulmaya çalışılır. Ne öğretelim ki, programda yer alan hedefleri gerçekleştirelim (Demirel ve Kaya, 2006:14).

2.1.2.3. Öğrenme-Öğretme Aktiviteleri

Öğrenme-öğretme aktiviteleri, yani sistemin süreç ögesi, eğitim sisteminin verimli işlemesi açısından en önemli öğedir. Öğrenme-öğretme aktiviteleri, sistemin süreç ögesindeki etkinliklerin neler olacağını ifade eder. Anlaşılacağı üzere, öğrenme-öğretme aktiviteleri: belirlenen hedef davranışların kazandırılması için yapılan etkinliklerin tümüdür (Tan, 2006:15).

Öğretme-öğrenme süreci boyutunda da nasıl sorusuna yanıt bulmaya çalışıyoruz. Program içeriğini nasıl sunalım ki belirlenen hedeflere ulaşmış olalım (Demirel ve Kaya, 2006:15).

2.1.2.4. Eğitim Durumu

Öğrenme-öğretme ortamının belirlenmesi ve düzenlenmesi, ipuçları, pekiştireç, dönüt-düzeltilme gibi uyarıcıların planlanması, öğrenci katılımının nasıl sağlanacağı, dönüt amacıyla tekrar etkinliklerine ne kadar zaman ayrılacağı ve ne tür ödev, proje vb. etkinliklerin öğrencilerden isteneceği kararlaştırılmalıdır.

a- Hedeften haberdar etme: Derse başlamadan önce öğrencilere o ders kazandırılması planlanan hedeflerin neler olduğunun söylenmesi gerekmektedir.

b- Pekiştireç: İstendik davranışların ilerde yenilenme olasılığını artıran uyarıcıdır. Pekiştireç olumlu ve olumsuz olarak gruplanabilir. Ödül verme gibi pekiştireçlerin kullanımı sonucunda davranışın gözlenme sıklığı artıyorsa bu olumlu pekiştireç olur. Eğer bir uyarıcı ortadan kalkıyor ve ortadan kalkan bu uyarıcı davranışın gelecekte yenilenme olasılığını yine de arttırıyorsa, buna da olumsuz pekiştireç denir.

c- İpucu: Doğru yanıt vermediği zaman öğrencinin yanıtı bulması için ortama sunulan hatırlatıcıdır. Anlaşılacağı üzere, ipucu doğru yanıtı hatırlatan uyarıcıdır.

d- Dönüt: Öğrencilerin erişti ve öğrenme düzeylerinin belirlenmesidir. Başka bir ifadeyle dönüt; öğrencinin öğrenme düzeyi ile ilgili bilgi edinme olarak tanımlanabilir.

e- Düzeltme: Dönüt sonucu tespit edilen öğrenme aksaklık ve güçlüklerinin telafi edilmesine yönelik etkinliklerdir. Yani düzeltme bir tür yanlışları doğrulama, eksik öğrenmeleri tamamlama faaliyetidir.

f- Güdüleme: Güdüleme ise öğrencilere neyi, niçin öğrendiklerini açıklayarak onların derse olan dikkatini arttırıp, yoğunlaştırma etkinlikleridir. Öğrencilere anlatılan konuların kendilerine ileride sağlayacağı faydalardan bahsederek öğrencilerin öğrenme isteğinin arttırılmasıdır (Tan, 2006:16).

2.1.2.5. Ölçme ve Değerlendirme

Belli bir öğrenci grubu için hazırlanıp uygulanan programların öğretim hedeflerinin istenilen düzeyde kazanılması sağlamada yeterli olup olmadığını belirlemek bazı ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile mümkün olabilir.

Öğretmenler, uyguladıkları bir programın ne derece etkili olduğunu bilmelidirler ki, sorumlusu oldukları dersi veya kursu iyileştirebilsinler ve o ders veya kursla ilgili olarak öğrenciler hakkında daha isabetli kararlar verebilsinler.

Ölçme ve değerlendirme işlemleri öncelikle öğrencilerin giriş davranışlarının uygunluğunun belirlenmesi amacı ile yapılmalıdır. Sonraki aşamada öğretim sürecinin yani öğretim etkinliklerinin verimliliğini belirlemeye yönelik ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde bulunulmalıdır. Tabii ki son olarak, öğretim sürecinin bitiminde elde edilen öğrenme ürünlerinin yeterliliğine yönelik ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yapılmalıdır (Tan, 2006:16).

Programın bu boyutunda da kalite kontrolü yapılmaktadır. Kalite kontrolünü yapabilmek için önce ölçme işlemini yapmamız gerekir. Ölçme, nitelikleri nicelendirme işlemidir. Hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü eğitim programı kavramını ortaya koymaktadır. Bu bütünlük içinde sistemin bir ögesinde olan değişiklik sistemin tümünü etkilemektedir (Demirel, 2006:15).

Örneğin; ölçme-değerlendirme sisteminde tüm sınavların çoktan seçmeli testlerde yapılmasına ilişkin bir değişiklik programın hedeflerini, içeriğini ve sürecini de etkiler nitelikte olmalıdır. Aksi takdirde eğitim programlarının çağdaş oluşundan söz edilemez (Demirel ve Kaya, 2006:15).

2.1.3. Program Tasarısı Yaklaşımları

Program tasarımı; karşılaşılan sorunun öğretim sorunu olup olmadığını belirleme, sorunu çözebilmek için geliştirilmesi gerekli davranışları saptama, konu-alan-mesleği analiz ederek içeriği tespit etme, içeriği seçme, öğretim için sıralama ve ders, ünite veya modül olarak gruplama sürecidir (Doğan, 1997:347).

Eğitim Programı Tasarısı, eğitim programının yapısı ya da örgütlenme örüntüsü olarak ifade edilebilir. Bu sürecin en belirgin özelliği, eğitim programının öğelerinin düzenlenerek programın oluşturulmasıdır (Erden, 1995:6). Program tasarımlarını geliştirmede genellikle üç yaklaşım esas alınmaktadır. Bunlar konu merkezli, öğrenen merkezli ve sorun merkezli yaklaşımlardır (Demirel, 2006:48).

2.1.3.1. Konu Merkezli Program Tasarımları

Eğitim uygulamalarında en yaygın kullanılan bir tasarım şeklidir. Programın her bir öğesi bir bütün olarak algılanmaktadır. Okullarda uygulanan eğitim programlarının büyük çoğunluğu bu tasarım yaklaşımıyla düzenlenmiştir. Bunlar konu tasarımı, disiplin tasarımı, geniş alanlı tasarım ve süreç tasarımıdır (Demirel, 2006:48).

2.1.3.2. Öğrenen Merkezli Tasarımlar

Öğrenciyi merkeze alan ve genellikle okul öncesi ile ilkokullarda kullanılan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda bireyde var olan tüm yetenekler en üst düzeye çıkarılmaya çalışılır. Öğrenciyi aktif, öğretmeni pasif hale getirmeyi amaçlayan bu yaklaşımda, bireyin değişen ihtiyaçları göz önünde tutulur (Demirel, 2006:49).

2.1.3.3. Sorun Merkezli Tasarım

Bu tasarımlar kültürel ve geleneksel değerlerin güçlenmesini sağlamak ve toplumun halen karşılanmamış ihtiyaçlarına dikkat çekmek amacıyla düzenlenmiştir. Bunu yaparken bireyin sorunlarını göz ardı etmez (Demirel, 2006:50).

2.1.4. Eğitimde Program Geliştirme Modelleri

Program geliştirme, bilimsel dayanakları olan ve teknik süreçlerden yararlanan bir araştırma çabasıdır. Bu nedenle program geliştirme çalışmaları kapsamlı ve sürekli devam eden bir süreçtir (Demirel, 2006). Yine başka bir tanımda program geliştirme, gerek okul içinde gerek okul dışında, milli eğitimin ve okulun amaçlarını etkinlikle gerçekleştirmek üzere düzenlenen içerik ve etkinliklerin uygun yöntem ve tekniklerle geliştirilmesine yönelik ko-ordine çabaların tümüdür (Varış, 1996:17).

2.1.4.1. Tyler Modeli

Tyler; eğitimi, öğrencide davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak ele alır. Onun modeli şu esaslar üzerine kurulmuştur: Eğitim faaliyetleri sonucunda öğrenciyeye kazandırılması umulan gözlenebilir ve eğitim vasıtasıyla kazandırılabilir davranışların açık ve seçik olarak ortaya konulması gerekir. Bu davranışların, eğitim psikolojisi, eğitim felsefesi, eğitim ekonomisi süzgeçlerden geçirilerek, ülkenin eğitim felsefesine uygunluk, eğitimle oluşturulabilirlik, öğrenciyeye görelilik ve birbiriyle tutarlık açısından, belirlenen davranışların öğretim sürecinin

gerçekleşmesine hizmet edecek öğrenme yaşantılarının oluşturulması gerekir (Beydoğan, 2001:31).

2.1.4.2. Taba Modeli

Taba; öğretme-öğrenme ünitelerinin, genel program tasarısı için temel oluşturabileceğini savunur. O bakımdan öğretiminin tasarlanmasına öğretme-öğrenme ünitesinin planlanmasıyla başlanmalıdır. Taba'nın program geliştirme basamaklarını; ihtiyaçların belirlenmesi, hedeflerin formüle edilmesi, içeriğin seçimi içeriğin düzenlenmesi, öğrenme deneyimlerinin seçimi, öğrenme deneyimlerinin organizesi, değerlendirmenin “nasıl” ve “ne” olduğunun belirlenmesi teşkil eder. (Akar, 2001)

2.1.4.3. Sistem Yaklaşımı Modeli

Sistem yaklaşımına göre oluşturulan program geliştirme modeli üç aşamada ele alınmaktadır. Birinci aşamada problemin tanımlaması yapılmakta, seçilen komisyon üyelerinin belirlediği ihtiyaçlar ile program içeriği arasındaki ilişki önemli görülmekte ve ihtiyaçların ne olduğu açık bir şekilde ortaya konulmamış olmasına karşın ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmaktadır (Demirel, 2006:55).

Modelin ikinci aşamasında öncelikle ne öğrenelim sorusuna cevap aranarak programın içeriği belirlenir. Modelin son aşamasında değerlendirme ve dönüt sistemi üzerinde durulmaktadır.

2.1.5. Eğitimde Başlıca Program Türleri ve Çeşitleri

Eğitimde geçmişten günümüze varlığı gözlenen ve uygulanan program türleri aşağıdaki ölçütlere göre sekiz kümede toplanabilir (Uçan, 1993).

- 1-İzlenen genel-temel davranış ve tutumlara göre program türleri,
- 2-İzlenen genel anlayış ve yaklaşımları göre program türleri,
- 3-Genel düzenleme-örgütlenme-yapılanma biçimine (düzeyine) göre program türleri,
- 4-Üzerinde odaklanan ana kavramlar ve kapsamlarına göre program türleri,
- 5-Verilen/Yapılan eğitimin niteliğine ve ana türüne göre program türleri,
- 6-Eğitim-öğretim ve okul düzeylerine (kademelerine) göre program türleri,
- 7-Üzerinde odaklanılan eğitim öğelerine göre program türleri,

8-Dayandığı, etkilendiği, yöneldiği, öngördüğü modellere göre program türleri.

İzlenen genel-temel davranış ve tutumlara göre başlıca program türleri:

1-El Yordamı Program

2-Yarı El Yordamı/Yarı Bilimsel Program

3-Bilimsel Program

İzlenen genel anlayış ve yaklaşımlara göre başlıca program türleri:

1-Göreneksel Program

2-Geleneksel Program

3-Çağdaş/Çağcıl Program

4-Güncel Program (Uçan, 1993)

2.2. Program Değerlendirme

2.2.1. Eğitim Programının Değerlendirilmesi

Değerlendirme, ölçme sonucu bir ölçüt ile karşılaştırma ve böylece ölçme sonucuyla belirlenmiş olan özellik hakkında bir karara varma işlemidir (Erden, 1995:9). Eğitim sürecinde değerlendirme genellikle iki amaca yönelik olarak yapılır:

1-Öğrencilerin başarısını değerlendirerek bir dersin hangi öğrenciler tarafından tekrar edilmesi gerektiğine karar vermek,

2-Eğitim programlarının etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öğe ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasına olanak sağlamak.

Bunlardan birincisinde değerlendirilen obje öğrencidir. İkincisinde ise eğitim programıdır.

Bu bilgiler ışığında program değerlendirmeyi şöyle tanımlayabiliriz: Program değerlendirme, gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile eğitim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkililiğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırılıp yorumlama ve programın etkililiği hakkında karar verme sürecidir (Erden, 1995:10).

2.2.2. Değerlendirme Çeşitleri

2.2.2.1. Tanılayıcı Değerlendirme

Öğrencilerin programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerini tanımlamak için yapılan değerlendirmedir (Demirel, 2006:178).

2.2.2.2. Biçimlendirici Değerlendirme

Bu değerlendirme çeşidine göre bir programın uygulanması sürecinde sistemli bilgiler toplanır. Elde edilen bilgiler değerlendirilir ve bu bilgiler programın düzeltilmesinde kullanılır (Demirel ve ark., 2004:211).

2.2.2.3. Düzey Belirleyici Değerlendirme

Program sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme ile eğitim programının öğrencilere istenilen davranışları kazandırma açısından programın yeterli olup olmadığı hakkında bir yargıya varılması olası görülmektedir (Demirel, 2006:178).

2.2.3. Belli Başlı Program Değerlendirme Modelleri

Eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesinin oldukça eski geçmişi vardır. Günümüzde çeşitli eğitimciler tarafından geliştirilen hem niceliksel hem de niteliksel yöntemlere ağırlık veren program değerlendirme modelleri bulunmaktadır (Erden, 1995:10). Bunların belli başlıları şunlardır:

2.2.3.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

Bu model, 1933-1941 yılları arasında R.Tyler tarafından geliştirilmiştir. Tyler'ın değerlendirme modeli, program geliştirme modeline dayalıdır. Tyler'a göre bir programın üç temel ögesi vardır. Bunlar; hedefler, öğrenme yaşantıları ve değerlendirmedir (Erden, 1995:12).

Hedefe dayalı, değerlendirme sürecinde aşağıdaki aşamalara yer verilmesi gerekir (Erden, 1995:12).

1. Programın amaç ve hedeflerini belirleme
2. Hedefleri kazandırılmak istenilen özelliğe göre sınıflama
3. Hedefleri davranış cinsinden ifade etme

4. Hedefe ulaşıp ulaşılmadığını gösterecek durumu saptama
5. Ölçme tekniklerini geliştirme ya da seçme
6. Öğrencilerin davranış yeterlikleri ile ilgili veriyi toplama
7. Elde edilen verilerle belirlenen hedefleri karşılaştırma

2.2.3.2. Stufflebeam'in Çevre, Girdi, Süreç ve Ürün Modeli

Bu model oldukça kapsamlı ve çok yönlüdür. Stufflebeam'e göre değerlendirmenin amacı, program hakkında karar verme yetkisine sahip olan kişilere bilgi vermektir. Program geliştirme sürecinde yetkilerin programla ilgili, dört alanda karar vermesi gerekir. Bunlar;

- 1-Planlama ile ilgili kararlar,
- 2-Yapılandırma ile ilgili kararalar,
- 3-Uygulama ile ilgili kararlar,
- 4-yeniden düzenleme ile ilgili kararlar.

Bu kararlara dayanak olacak bilgilerin toplanması için programın dört farklı aşamasının değerlendirilmesi söz konusudur. Bunlar; çevre, girdi, süreç ve üründür (Erden, 1995:13).

2.2.3.3. Eğitsel Eleştiri Modeli

Bu model, 1975 yılında Eisner tarafından geliştirilmiştir. Eğitsel eleştiri modeli diğerlerinden farklı olarak niteliksel incelemeye ağırlık vermektedir. Eisner program değerlendirmeyi güzel sanatlarda ki değerlendirmeye benzetmektedir. Nasıl bir opera, film, resim bu konuların uzmanı olan bu kişiler tarafından eleştiriliyorsa eğitim programı da bu konuda geniş bilgisi olan, eleştirme yeteneğine sahip kişiler tarafından benzer şekilde değerlendirilebilir (Erden, 1995:14).

2.2.3.4. Ucla Değerlendirme Modeli

Aklin; çevre, girdi, süreç ve ürün modelinin bazı kısımlarına paralel olarak bir değerlendirme yapısı geliştirmiştir. Alkin'e göre değerlendirme; "alternatifler arasında seçim yapmada karar vericilere yararlı olacak özet bilgi sunmak için ilgili karar alanlarını araştırma, uygun bilgiyi seçme, toplama ve analiz etme işlemidir". Alkin'in modeli; sistemin değerlendirilmesi, program planlaması, programın

yürütülmesi, program geliştirme ve programın bitirilmesi olmak üzere beş değerlendirme çeşidini içermektedir (Akar, 2001).

2.2.3.5. Stake'nin İhtiyaç Cevap Verici Program Değerlendirme Modeli

Stake, düzenli ve düzensiz değerlendirmenin birbirinden ayrılması gerektiğini savunur. Eğitimciler değerlendirme işlemini gerçekleştirirken sezgisel normları ve görelî yargıyı dışta tutarak düzenli değerlendirmenin temel ilkelerini oluştururlar. Bu yaklaşıma göre bilimlerin değerlendirmeye ilişkin görüşleri önemlidir ve program değerlendirme uzmanları bu görüşler doğrultusunda bir yargıya varmak durumundadırlar (Akar, 2001).

2.2.3.6. Metfessel ve Michael Değerlendirme Modeli

Tyler'den etkilenerek oluşturulmuş ilk değerlendirme yaklaşımı Metfessel ve Michael'e aittir. Sekiz basamağı vardır. Bunlar:

- Tüm okul çevresini değerlendirme programına yardımcı olarak dahil etmek.
- Amaçlara bağlı model ve bazı hedefler oluşturmak.
- Bazı hedefleri okul çevresinde kullanabilecek ve uygulanabilecek hale getirmek.
- Programın etkinliğini artırmak için bazı araçlar seçme ve ölçütler geliştirmek.
- Periyodik olarak gözlemler yapmak için geçerli testler, ölçümler ve davranışsal ölçütler kullanmak.
- Belirli metotları kullanarak verileri analiz etmek.
- Büyük amaçlar ve bazı hedefleri yürütme, değişiklik ve tekrar gözden geçirilmesi için yeni öneriler geliştirmek (Akar, 2001).

2.3. Öğrenme Kuramları

İnsanlar yaşamları boyunca çevre ile etkileşimleri sonucu bilgi, tutum ve beceri kazanırlar. Öğrenmenin temelini bu yaşantılar oluşturur. Bundan dolayı öğrenme, kişilerde oluşan nispeten kalıcı değişimler olarak tanımlanır (Kayalar, 2007:12).

Öğrenme ve öğretme kuramları, eğitim ve öğretim kuramlarındaki bilimsel araştırmaların deneyimleri sonucunda biriken duygu ve düşünce eylemleri temelinde,

ne, neden, nasıl ve ne ile gibi soruları yanıtlayan ilkeler çerçevesinde gelişimlerini sürdürmektedir. Öğrenme ve öğretme kuramlarının amacı bireyin sosyo-kültürel, ekonomik ve psikolojik yaşamını daha iyi sürdürebilmesi için yeni davranışları mutlaka daha iyi, kolay ve hızlı öğrenmesini ve öğretmesini kolaylaştırıcı nitelikte yöntem, strateji ve ilkeler üzerinde yoğunlaşmalıdır (Duman, 2004).

2.3.1. Bilişsel Öğrenme Kuramı

Bilişsel kuram öğrenme, bireyin çevresinde olup bitenlere bir anlam yüklemesidir. Bu kuram, kişinin davranışını anlayabilmek için onun karşılaştığı durumu nasıl değerlendirdiğinin anlaşılması gerektiğini savunur. Kuramın temelini Gestalt Psikolojisi oluşturur (Özmen, 2003).

2.3.2. Davranışçı Öğrenme Kuramı

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan davranışçı kuramın temsilcilerine göre öğrenme, bireyin çevresinden sunulan çeşitli uyarıcılara tepki göstermesi sonucunda oluşur (Saban, 2000:140). Uyarıcıyı alan bireyin tepkileri, genel olarak öğrenmenin temelini oluşturulur. Bu öğrenme faaliyetinde pekiştirme uygulamaları önemli yer tutar. Öğrenme eylemindeki birey, faaliyetlerin uygulandığı süreç boyunca zaman zaman pekiştirmeyi kullanarak öğrenmenin kalıcılığını sağlar (Sağlam, 2006).

2.3.3. Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı

Yapılandırmacılık, 1980'li yıllarda eğitimin gündemine giren ve köklü değişiklikler öngören bir yaklaşımdır. Kavramın kökenleri Piaget'in genetik epistemoloji ile toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılamak için eğitimin yeniden yapılandırılmasının gerekliliğini savunan J.Dewey'in pragmatizmine dayanır (Duman, 2004). Yapılandırmacılar, bilginin doğasına ilişkin yeni görüşleri öğrenme ve öğretme sürecine yansıtmışlardır.

Yapılandırmacı yaklaşım genel olarak üç kısımda ele alınmaktadır:

Bilişsel Yapılandırmacılık: Piaget'nin öğrenme kuramından yola çıkılarak geliştirilmiştir. Öğrenmenin dünyaya ilişkin bilgisini özümseme ve uyma yolu ile edildiği düşüncesine dayandırılır.

Sosyal Yapılandırıcılık: Öğrenmede kültür ve dilin önemli etkiye sahip olduğunu vurgulayan Vygotsky'nin görüşlerine dayanır. Vygotsky öğrenmenin Piaget'nin öne sürdüğü gibi kişinin sadece kendi başına gerçekleştirdiği bir süreç olmadığını, öğrenmede sosyal etkileşimin ve dilin de önemli yer tuttuğunu bildirmiştir.

Radikal Yapılandırıcılık: Bilginin yapılandırılmasını bireysel bir etkinlik olarak ele alan bu yaklaşım, bireylerin geçirdikleri yaşantılardan kendi özgeçmişlerine dayalı bazı anlamlar çıkardıklarını savunur. Bireyden bireye farklılık gösteren bu anlamlar, birbirinin ya da dış dünyadaki aynısı olmasa da hepsi değerlidir (Kayalar, 2007:15).

2.4. İlköğretimde Müzik Eğitimi ve Öğretimi

2.4.1. İlköğretimlerde Müziğin Tanımı ve Önemi

Müziğin birçok tanımı yapılmış olmakla birlikte, en çok bilinen tanımı “İnsanların duygu ve düşüncelerini sesler (notalar) yoluyla ifade etme sanatıdır”.

Müzik eğitimi, bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir (Uçan, 2001). En temel ögesi insan olan müzik eğitimi, estetik olarak tecrübe edilebilir olan gerçekliğe karşı duyarlı olan insanlar yetiştirmeyi, bunların ifade yeteneklerini eğitmeyi, yaratıcılıklarını ortaya koymaları için ortam hazırlamayı, iletişim becerilerini geliştirmeyi hedefler (Yıldız, 2002:13).

Müzik eğitimi temelde genel, özengen (amatör) ve mesleksi (profesyonel) olmak üzere üç ana kitleye ve üç amaca yönelik olarak gerçekleşir (Uçan, 2001:182). İlköğretimde müzik eğitimi, genel müzik eğitimini kapsar. Bütün bireylerin, zorunlu ilköğretim döneminde herhangi bir ayırım gözetilmeden müzik eğitiminden yararlanmaları beklenir. Genel müzik eğitiminde amaç sanatçı yetiştirmek değil; sanatla, müzikle çocuğu eğitmektir (Yıldız, 2002:14).

İlköğretimlerde Müzik Öğretimi, içsel bir süreç ve ürün olan müziksel öğrenmeleri destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Etkili ve verimli bir müzik eğitiminin gerçekleşebilmesi için müzik öğretiminin, belli hedeflere dönük müziksel öğrenmeleri oluşturulmak üzere planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Müzik öğretiminin tanımında da yer aldığı gibi, müzik öğretim sürecinin üç aşaması bulunmaktadır. Bunlar;

1-Müzik öğretiminin planlanması,

2-Müzik öğretiminin uygulanması,

3-Müzik öğretiminin değerlendirilmesidir.

Müzik öğretiminin yöneticisi konumundaki öğretmenin görevi ise, belirlediği müziksel öğrenme hedefleri doğrultusunda, öğrenci ve müziksel öğrenme süreci özelliklerine uygun olarak dışsal olayları seçme, düzenleme, uygulama ve denetlemedir. O halde öğrenmenin, müzik öğretimini planlama, uygulama ve değerlendirmede yetkin olması gerekmektedir (Yıldız, 2002:15).

2.4.2. Müzik Dersi Öğretim Programının Gelişimi

İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Dolayısıyla program; 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir.

Müzik Dersi Öğretim Programı; giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinden oluşmaktadır.

Müzik Dersi Öğretim Programı hazırlanırken, öncelikle aşağıda yer alan temel hususlar göz önünde tutulmuştur(MEB, 2006:4):

- Anayasa, yasa ve yönetmeliklerde ifadesini bulan Türk Milli Eğitimi'nin esasları,
- Atatürk İlke ve İnkılâpları,
- Türk toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin beklentiler,
- Sanatın/müziğin insan eğitimi ve yaşamındaki yeri ve önemi,
- Kalkınma planlarıyla bireylere kazandırılmak istenen davranışlar,
- Detaylı kaynak taramanın yanı sıra örneklem olarak seçilen sınıf ve branş öğretmenleriyle, akademisyenlere uygulanan anketlerden elde edilen bulgular,
- ilköğretim Genel Müdürlüğü Müzik Özel İhtisas Komisyonunca belirlenmiş öğrencilerden beklenen müzikle ilgili beceriler.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde ise program çalışmasında şu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur (MEB, 2006:4):

- Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli olmalıdır.

- Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde; bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaşatılarak işlenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.
- Müzik eğitimi; kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleşmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır .

2.4.2.1. Cumhuriyet'ten Önce Müzik Eğitimi-Öğretimi

Anadolu'ya gelen, başka bir deyişle göç eden ve beylikler kuran Türkler, geldikleri yerlerin kültürlerini de taşımışlardır. Bu kültürlerin kimileri karşılıklı olarak birbirlerini etkilemiş, kimileri ise bağımsız olarak kalabilmiştir. Bu bağlamda Anadolu'ya yerleşen Türk devletlerinin müziklerinin de belirli bir bileşime ulaşması gerekmiştir. Bu ise, İstanbul'da gerçekleşecek olan Osmanlı sentezidir (Cemalcılar, 1988:83).

Osmanlı musikisi, Osmanlı saray veya halk müzisyenlerinin askeri, dini, klasik ve folklorik türlerde ürettiği ve toplumun her kemsinde kullanılmış bir sanat olup bir ucu Çin'e, bir ucu Fas'a kadar uzanan 25 yıllık Türk musikisinin yaklaşık 500 yıllık bir bölümünü teşkil eder. Osmanlı musikisi, nesilden nesile aktarım meşk yoluyla sağlanmaktadır. Bu meşk, bazı eğitim kurumlarında verilmekteydi. Bu kurumlar; Mehterhane, Mevlevihane, Enderun, musiki esnafı loncaları ve özel meşkhaneler olmak üzere başlıca beş değişik mekanda yapılırdı ki musikinin toplum içinde tanınıp sevilmesini, beste ve konserlerle yaygınlaşmasını sağlayan temel eğitim ve icra kurumu niteliğindediler (Tanrıkorur, 2003:17).

Başka bir görüş ise, Osmanlı toplumunu "homojen" bir toplum olmayıp, ayrı ırkların, ayrı dil ve dinlerin, değişik ulusların oluşturduğu bir toplum görünümündedir.

Osmanlı toplumunun da bir müziği olmuştur. Bu müzik ritmini taşıdığı ve içinde bulunduğu toplumun yaşam biçimini, yapısını, ilişkilerini dile getiren bir biçimde olmuştur. Osmanlı; diliyle, giyimle, okuyup yazmasıyla sanat yaşamıyla, ilgi ve ilgilenişleriyle batıya öykünen bir yapı içerisindeydi. Ancak bunların yanı sıra, batının gücünü, akılcı ve özlü olan güzel sanatların dışlayan, bilim ve tekniğin getirdiklerini umursamayan, genel kültür açısından bir birliğe ulaşamamış bir yapı da vardır.

Osmanlı döneminde müziğin okullarda ders olarak okutulması II. Meşrutiyet sonrası döneme rastlamaktadır. Darül Muallimat ve Kız Sanayi okullarında okutulmuş, zaman zaman öğretim programlarından çıkartılmış, sonraları yeniden programa alınmış, özetle yöntemli ve düzenli bir eğitim programı izleyememiştir.

Osmanlı döneminde müzik dersleri görüldüğü gibi kurumsal yapıda ve eğitim sürecindeki çok geç tarihlerde almıştır. 1870'li yıllarda yalnız İstanbul Muallim Mektebinin sübyan (ilkokul) ve rüştiye (ortaokul) sınıflarında yaygınlaşabilmesi için II. Meşrutiyeti beklemek gerekmiştir (Cemalcılar, 1988:94).

2.4.2.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet Türkiye'si yeni bir yaşam biçimi, yeni bir toplum yapısı ve ilişkileri içeren bir ulus yaratma çabasındaydı. Bu nedenle bu toplumun yeni bir yaşam ritmi olmalıydı ve bunu müzik dile getirebilecekti. Cumhuriyet dönemi, Osmanlı döneminin kalıplaşmış kültür ve sanat (özellikle müzik) geleneklerine karşın Çağdaş düşünsel akımlara daha açık bir sistem olarak görülmüştür. Müzik, yeni Cumhuriyet toplumunda bir kültür ögesi, eğitim biçimi ve iletişim sanatı olarak yer almaya başlamıştır (Cemalcılar, 1988:99).

Cumhuriyetin ilanından sonra Atatürk'ün sayesinde birçok müzik kurumu açılmıştır. Örneğin; Musiki Muallim Mektebi müzik öğretmeni yetiştirmek için açılan okullardan birisidir. Daha sonraları bazı illerde konservatuarlar da açılmaya başlanmıştır.

Atatürk'ün müzik ilkeleri ve görüşleri doğrultusunda cumhuriyetin ilk yıllarında müziğe yetenekli gençlerin batı müziği eğitimi almaları için yurt dışına gitmelerini sağlamıştır. Daha sonra "Türk Beşleri" olarak anılan "Ahmet A. Saygun, C.R. Rey, U.C. Erkin, N.K. Akses ve H.F. Anlar"ın Türk müziğine ve eğitimine büyük katkıları olmuştur (Çetinel, 2001:90)

1934 Yılında “Milli Musiki ve temsil Akademisi Kuruluş Kanunu” çıkarıldı. “Müzik İnkılabı”nın programını yapmak için bir kurul oluşturuldu. Bu konu için Avrupa’dan uzmanlar getirilerek onlardan yararlanıldı. Bu kurulun tavsiye ettiği Alman uzmanlar Ankara’da göreve başladılar. Ankara Devlet Konservatuarından çağdaş besteci ve yorumcular yetiştirildi (Aydın, 1996:81).

Atatürk’ün sağlığında başlatılan müziğimizin geliştirilmesine yönelik, çalışmalara ölümden sonra da devam edilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda onun belirlediği çağdaş müzik hedefine yaklaşılmıştır (Aydın, 1996:81).

2.4.3. Yeni Müzik Öğretim Programı

2005-2006 öğretim yılında yürürlüğe giren Müzik Eğitimi ve Öğretimi dersi programları yapılandırmacı bakış açısıyla hazırlanmıştır.

2.4.3.1. Programın Vizyonu

İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’nın vizyonu, öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirmek ve müzik yoluyla (MEB, 2006:5);

- Kendisi ve çevresiyle barışık,
- Ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan,
- Vatan ve millet sevgisine sahip,
- Çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetişmelerini sağlamaya yöneliktir.

2.4.3.2. Programın Temel Yaklaşımı

Yapılandırmacı anlayış, öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgiyi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanır.

Yapılandırmacı kurama göre:

- Her birey, daha önce sahip olduğu ön bilgi ve inançlarla öğrenme ortamına gelir.
- Öğrenme, toplumsal bir sürecin parçasıdır.
- Kalıcı izli esas öğrenme, etkinlikler aracılığıyla olur.
- Öğrenme pasif bir süreç değil, öğrencinin içerisinde bizzat yer aldığı, sürekli ve dinamik bir işlemdir.
- Kazanılan bilgi, her birey tarafından hem kişisel hem de sosyal anlamda yeniden yapılandırılır.

Yukarıda ifade edilen temel prensiplere uygun bir öğretim sürecini gerçekleştirebilmek için, kısmen de olsa öğretmenin de kendi öğretim stratejisini oluşturmasına izin verilmelidir.

Teknoloji; etkin, özgün, amaçlı ve ortaklaşa bir öğretim gerçekleştirebilmek için mutlaka işe koşulmalıdır. Ayrıca, öğrencilere bilgilerini sınyabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmalıdır.

Özetle, müzik eğitiminde yapılandırıcı anlayış;

- Öğretmeye değil, öğrenmeye önem verir,
  - Bireylerin farklılığını kabul eder,
  - Öğrencilerin araştırmacılığını destekler,
  - Öğrenme sürecinde daha önceki yaşantılara önem verir,
  - Öğrenmede performans ve etkinliklere ağırlık verir,
  - Öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate alır,
  - Öğrencinin sosyal bir çevre içerisinde öğrenmesi anlayışını benimser,
  - Öğretimde gerçekçilik ve işlevselliği destekler,
  - Öğrencilere bilgi oluşturma ve deneyimlerinden sonuç çıkarma fırsatı verir
- (MEB, 2006:5).

2.4.4. Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı

Müzik Dersi Öğretim Programı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır (MEB, 2006:6).

2.4.4.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Genel Amaçları

- Temel müzik bilgilerine sahip olabilme.
- Sesleri temel özellikleriyle tanıyabilme.
- Sesler arasındaki temel ilişkileri kavrayabilme.
- Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme.
- Müzik yapma ve dinleme araçlarını tanıyabilme.
- Müzik topluluklarını tanıyabilme.
- Geleneksel ve çağdaş; yöresel, ulusal, ve evrensel müzikleri tanıyabilme.
- Müziğin kaynağını, oluşumunu ve gelişimini kavrayabilme.
- Müziğin insan yaşamındaki yerini ve önemini kavrayabilme.
- Düzeyine uygun müzikleri çözümleyebilme.
- Düzeyine uygun müzikler yazabilme.
- Müziğin her türünde nitelikli olanı niteliksizden ayırt edebilme.
- Çevresi ile müziksel iletişim ve etkileşimde bulunabilme.
- Atatürk'ün müzikle ilgili temel görüşlerini doğru anlayabilme.
- Sesini doğru ve etkili kullanabilme.
- Dinlediği müziklere uygun ritmik devinimlerle eşlik edebilme.
- Çalgısını temiz ve düzenli kullanabilme.
- Müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilme.
- Sözlü müziklerde Türkçe'yi doğru ve anlamlı kullanabilme.
- Düzeyine uygun tekerleme, sayıma, ninni, şarkı, türkü, marşları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme.
- Düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru, temiz ve anlamlı çalabilme.

- Kazandığı müzik dağarcığını çeşitli etkinliklerle sergileyebilme.
- Müzik yazısını doğru okuyabilme.
- Müzik yazısını doğru yazabilme.
- Başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilme.
- Müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürebilme.
- Düzeyine uygun müziksel araç ve gereç yapabilme.
- Yaratıcı müziksel çalışmalar yapabilme.
- Müziksel bir çevre içinde yaşadığının farkında olabilme.
- Müzik yapmaya istekli olabilme.
- Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
- Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
- Çeşitli türdeki müziklerden hoşlanabilme.
- Çevresindeki müzik etkinliklerine katılabilme.
- Serbest zamanını müzikle geçirebilme.
- Yaşamında müzikten yararlanabilme.
- Kendisini müzik yoluyla ifade edebilme.
- Müzik yoluyla, sevgi, paylaşma ve sorumluluk duygusunu geliştirebilme.
- Sağlıklı müziksel çevre konusunda bilinçli ve duyarlı olabilme.
- Çok yönlü ve hoşgörülü bir müziksel kişilik geliştirebilme.
- Kendine özgü bir müziksel kişilik geliştirebilme.
- Bilinçli bir müzik dinleyicisi olabilme.
- Müzik kültürünün genel kültürün ayrılmaz bir ögesi olduğunu görebilme.
- Ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olabilme (Yıldız, 2002:72).

2.4.4.2. Temel Beceriler ve Değerler

Müzik Dersi Öğretim Programı, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde aşağıdaki temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır.

Bu programla ulaşılmaması beklenen;

Temel Beceriler;

- Türkçe’yi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okuryazarlığı edinebilme, estetik duyarlılığa sahip olma.

Değerler;

- Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir (MEB, 2006:7).

2.4.4.3. Öğrenme Alanları

Müzik Dersi Öğretim Programı, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler (MEB, 2006:7).

2.4.4.4. Kazanımlar

Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur (MEB, 2006:7).

2.4.4.5. Etkinlikler

Müzik Dersi Öğretim Programı’nda verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup; öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir. Etkinliklerin, öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmesine; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmelidir (MEB, 2006:8).

2.4.4.6. Açıklamalar

Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan semboller ve anlamları aşağıdaki tabloda açıklanmıştır (MEB, 2006:8).

Tablo 1. Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Semboller

Sınıf - okul içi etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (çalışma kâğıdı doldurma, görsel materyal okuma, grup çalışması, sanal alan gezisi, yaratıcı drama vb.) sınıf içinde yapılacağını gösterir.
Okul dışı etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin tümünün, bir kısmının ya da bazı aşamalarının ev, kütüphane, konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini, kaynak kişilerle yapılacak görüşmeleri kapsar.
[!] Uyarı	Bu sembol, ilgili ünitelerde verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanılması önerilen araç ve gereçlerle dikkat edilmesi gereken noktaları ifade eder.
Diğer derslerle ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili kazanımla ilişkilendirilebilecek diğer dersleri gösterir.
Ölçme ve Değerlendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek değerlendirme etkinliklerini gösterir. Burada yazılan değerlendirme etkinliği bir öneridir. Öğrencilerin başarısını en iyi ölçebileceği düşünülen başka etkinlik ve yöntemler de uygulanabilir.
Ara disiplinlerle ilişkilendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde verilmek istenen kazanımların diğer ilgili kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.
Ders içi ilişkilendirme	Bu sembol müzik dersinin içerisinde yer alan kazanımların diğer ilgili kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.

2.4.4.7. Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci

İlköğretim Müzik dersinin öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösteren Müzik dersine yönelik aktif öğrenme yöntemleri (Dalcroze, Orff, Kodaly, vb.) ile birlikte, genel öğretim yöntemlerine de yer verilmiştir.

Müzik eğitiminde kazanımlara uygun olarak, “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılması, dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır. Genel müzik eğitiminde nota öğretiminin amaç değil, araç olduğu ilkesinden hareketle; programda nota öğretimi 4. sınıftan başlatılmıştır. Kulaktan

şarkı öğretim yöntemi ise 4. sınıf düzeyine kadar aktif olarak uygulanmakla birlikte, nota öğretiminin yanında İlköğretim süreci boyunca her düzeyde mutlaka kullanılmalıdır. Ayrıca, 7.-8. sınıflarda, öğrencilerin ergenlik dönemine ilişkin ses yapılarındaki değişim sebebiyle, bu dönem çocuklarında şarkı söyleme etkinliğinden çok; dinleme, çalma ve yaratıcılık eğitimlerine ağırlık verilmesi uygun olacaktır.

İlköğretim Müzik Ders Programı'nda ifade edilen kazanımlardan bazıları, eğitim-öğretim yılı içerisinde, müzik eğitiminin basitten karmaşığa doğru işlenmesini sağlamak ve hangi kazanımın hangi kazanımdan önce mutlaka işleneceğine işaret etmek amacıyla “sıralı kazanımlar” (“→” sembolü ile) kazanım tablosunun açıklamalar bölümünde belirtilmiştir. Açıklamalar bölümündeki sıralı kazanımlarda belirtilen “→” işareti, kazanımın hangi kazanımdan sonra verilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Sıralı kazanımların işlenmesinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulması önemlidir. Sıralı kazanımların ne zaman verileceği ise müzik öğretiminin etkililiği, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları, bireysel farklılıkları ve çevre özellikleri göz önünde bulundurularak düzenlenmeli ve yıllık planda eğitim-öğretim yılına yayılarak verilmelidir. Özetle sıralı kazanımlardan anlaşılması gereken, kazanımların birbirini takip eden haftalarda işlenmesi zorunluluğu değil, sadece etkili müzik eğitimi için, kendi içlerinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulmasına dikkat edilerek işlenmesidir. Ayrıca bu kazanımlar başka ders işleniş süreçlerinde, farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir.

Sıralı olan kazanımların dışındaki diğer kazanımlar ise yukarıda belirtilen eğitim öğretim süreçlerinin planlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar gözetilerek, yıl içerisinde farklı zamanlarda tekrar edilerek kullanılabilir. Ayrıca bu kazanımlar farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak da verilebilir (MEB, 2006:9)

Belirtilen sıralı kazanımların öncelik sonralık sırasına uymak kaydıyla, birbirlerini tamamlayan, birbirleriyle ilişkili birden fazla kazanım, öğrenme ve öğretme süreçlerinin planlanmasında aynı ders işleniş süreçlerinde ele alınabilir. Programda sınıf düzeylerine göre verilmiş olan kazanımlar; açıklamalar bölümünde belirtilmemiş olsa da müzik eğitiminin diğer öğrenme alanlarıyla ve özellikle “Dinleme–Söyleme–Çalma” alanında uygun görülen kazanımlarla, öğrenme-öğretme süreçlerinin her aşamasında ilişkilendirilmeye çalışılmalı, kazanımların işlenilme sürecinde müzik eğitiminin gerekliliği olan öğrenme alanlarının birbirleriyle olan

sarmallığı sağlanmalıdır. Kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümündeki sınırlılıklara dikkat edilmeli ve öğrenci seviyesine uygun bir işleniş sırası izlenmelidir. “Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür” (M. K. Atatürk) özdeyişi ışığında, Atatürk İlke ve İnkılapları’na bağlı, ulusal bilinci gelişmiş, ince sanat zevkine sahip kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı da her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, Atatürkcülük kazanımları yıl içerisinde tekrarlı olarak (10 Kasım Atatürk’ü Anma Haftası, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı vb. özel gün ve haftalarla ilişkilendirilerek) işlenmelidir.

Müzik dersinde, temel yaşam becerilerinin yanı sıra olumlu kişilik gelişimine de dikkat edilmeli, diğer disiplinler ile de ilişkiler kurularak, müziğin yaşamın bir parçası olduğu gerçeği her fırsatta dile getirilmelidir.

Programı oluşturan kazanımlarda öngörülen bilgi, beceri, tutum ve değerler gözlenebilir nitelikte olup öğrencilerin kazanımlara ulaşmasında program içerisinde örnek olarak verilen etkinlikler sadece bir araç olarak görülmelidir. Programın ölçme-değerlendirme boyutu, sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Yapılacak ölçme ve değerlendirmeler farklı ölçek-ölçütlerin kullanımına olanak sağlayacak biçimde düzenlenmelidir.

- Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin ön öğrenmelerini (bilgilerini) ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmelidir.

- Müzik dersinden, her öğrenci bir dönem süresince en az bir performans ödevi hazırlamalıdır.

- Ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri yapılabilir (MEB, 2006:10).

- Dersin işlenmesi sırasında Öğretmen Kılavuz Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve bu kitapları destekleyecek; ses efektleri de içeren millî bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin de yer aldığı multi-medya araçları kullanılmalıdır. CD’de yer alacak eserlerin; çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda sınıf seviyeleri ve ses sınırlarında ve üsluba uygun seslendirilip çalınmış, eğitimde kullanılabilir nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

• İlköğretim 1-8 Müzik Ders Programı Yapılandırmacı Yaklaşım'ın 5E modeline göre oluşturulmuştur. 5E modeli, yeni bir kavramın öğretilmesinde veya bilinen kavramın daha derinlemesine anlaşılmasına çalışılan doğrusal bir süreçtir. Bu model girme, keşfetme, açıklama, derinleştirme ve değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Girme aşamasını, etkinliklere katılım ve araştırmayı planlama; keşfetme aşamasını, konuyu ve kavramları araştırma; açıklama aşamasını, konuyu ve kavramı anlama; derinleşme aşamasını, kavramsal bilgiyi yeni durumlara uygulama; değerlendirme aşamasını ise, tüm etkinlik sürecini ve bu süreçteki kazanımları değerlendirme olarak kısaca tanımlayabiliriz (Bozdoğan, Altunçekiç, 2007:580). Programın uygulanmasında “Öğrenme-Öğretme Süreci”nin “işleniş” bölümünde, aşağıda ifade edilen başlıkların belirtilmesi yerine, uygulamaların bu bölümde etkinlik temelli olarak yapılandırılması gereklidir. Değerlendirme bölümü hariç, 5E modelini yansıtan alt başlıkların (Giriş, Sezdirme, Bilgiyi Paylaşma, Bilgiyi Kullanma) Öğrenme-Öğretme Süreci'nin işleniş bölümü etkinliklerine yansıtılması gözetilmelidir.

Ders İşleniş Süreci

Sınıf:

Öğrenme Alanı:

Kazanımlar:

Süre:

Yöntem ve Teknikler:

Araç-Gereçler:

I. Hazırlık

Öğretmen hazırlığı: Öğretmenin ders işleniş sürecinde kullanılacağı kaynaklar, araç-gereçler, araştırma konularını planlanması gibi hazırlıklarını kapsar.

Öğrenci Hazırlığı: Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirme amacıyla ulaşacağı araştırma sonuçları ya da pratik uygulamalar olabileceği gibi, ders işleniş sürecinde kullanacakları öğrenmelerinde yardımcı olacak çeşitli araç-gereçleri kapsar (MEB, 2006:11).

2.4.4.7.1. Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş: Öğrencilerin derse ilgisinin çekilmesi amacıyla yapılacak çalışmaları kapsayan bölümdür. Yeni öğrenilecek bilgi ve becerilerin öğrencilere sunulmasından önce onların konu hakkında önceki bildiklerinden yola çıkılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Soru, örnek olay, görsel okuma, dinleme, doğaçlama, ritmi bedensel hareketlerle hissetme vb. gibi merak uyandırıcı ve eğlendirici çeşitli yöntemler kullanılarak öğrencilerin derse ilgileri uyandırılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Ön bilgilerin açığa çıkartılmasının ardından bunlar değerlendirilerek öğrencilerin mevcut bildiklerinin yeni kazanılacak bilgi, beceri, tutum ve değerlere uygunluğuna bakılmalıdır. Bu yolla zihinsel çatışma- dengesizlik durumunun yaşanmaması için önceki zihinsel anlamların yeni öğrenilecek bilgi ve becerilere uyum sağlaması amacıyla yeniden yapılandırılmasını sağlayacak çeşitli etkinlikler yapılmalı ve öğrenmenin belli yapılar etrafında oluşması kolaylaştırılmalıdır. Konunun özelliğine göre belli anahtar kavramlar etrafında bilgilerin yapılandırılması sağlanabilir. Bu aşamada önemli olan öğrencilerin değişik fikirler ileri sürmelerini, soru sormalarını, çeşitli uygulamalar yapmaya teşvik ederek ön bilgilerin açığa çıkartmak ve öğrencilerin derse motivasyonlarını sağlamaktır.

Sezdirme: Bu aşamada yeni bilgiler, beceriler, tutum ve değerler öğretmen rehberliğinde çeşitli etkinlikler yapılarak kazandırılmaya çalışılır. Önemli olan öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğrenme etkinliklerinin öğrencilere sunulmasıdır. Öğretmen etkinliklerde yol gösterici olmalıdır. Öğrencilerin birlikte çalışabilmelerine ve iletişim kurmalarına olanak sağlamalıdır. Öğrenciler etkinliklerde aktif kılınarak öğretmen rehberliğinde istenilen amaca ulaşabilmeleri için yönlendirilmelidir. Öğretmen, her öğrenmenin bireylerde aynı şekilde oluşmayacağını da bilincinde olmalıdır. Öğrencilerin yaratıcılık ve ifade becerilerini kullanmalarına önem verilmelidir.

Bilgiyi Paylaşma: Sezdirme (keşfetme) aşamasından sonra varılan sonuçları/anlamları öğrencilerin öncelikle birbirleriyle paylaşmalarına imkân verilmelidir. Her bilgi ve beceri Yapılandırıcı Yaklaşım göre her öğrencide farklı düzeyde ve biçimde anlamlandırılacağı için sonuçların paylaşılmasında etkili iletişim kurulması desteklenmelidir. Daha sonra öğretmen, öğrencilerin yetersiz kaldığı yerlerde, öğrencilerin deneyimlerini bir araya getirmelerinde, sonuçlarını açıklamalarında ve yeni kavramlar oluşturmalarında onlara temel bilgi düzeyinde

açıklamalarda bulunarak, yardımcı olmalı ve yeni öğrenilenlerin yapılandırılmasını desteklemelidir.

Bilgiyi Kullanma: Öğrenciler ulaştıkları bilgi ve becerileri çeşitli etkinlikler aracılığıyla uygularlar ya da yeni olaylara uyarlarlar. Bu yolla öğrendiklerini pekiştirdikleri gibi farklı uygulamalarını da öğrenmiş olurlar. Öğretmen, yeni öğrenilenlerin uygulanmasında öğrencilerden daha çok doğruluk ve sorumluluk beklemeli ve öğrencilerin yaratıcılıklarını desteklemelidir (MEB, 2006:12).

2.4.4.7.2. Değerlendirme

Değerlendirme; dersin tüm etkinliklerinde öğrencilerden dönüt almak için yapılan çalışmaları içeren süreç odaklı aşamasıdır. Değerlendirme sadece ders işlenişi sonucunda yapılan etkinlikler olarak anlaşılmamalıdır. Diğer değerlendirme çalışmalarının yanında çoğu zaman öğretmenin öğrencileri gözlemesi ya da onlara açık uçlu sorular sorması da değerlendirme kapsamına girmektedir. Bu aşamada amaç öğrencilerin ulaştıkları anlamları ifade etmeleri ya da ürünlerini sergilemeleridir. Bu evrede aynı zamanda öğrencilerin kendilerinin ve akranlarının performanslarını da değerlendirmeleri sağlanmalıdır. Dolayısıyla öğrenciler yeni edindikleri bilgilerini ve becerilerini değerlendirerek bir sonuca ulaşabilmelidir. Öğretmen öğrencilerin gelişim düzeylerini kontrol etme yönünde bu tür değerlendirme etkinliklerini yapacağından, değerlendirme çalışmalarının sonuç değil süreç odaklı olarak sürekli yapılmasına özen göstermelidir (MEB, 2006:12).

2.4.4.7.3. Bir Sonraki Derse Dönük Hazırlık

Bir sonraki ders için öğrencilerin yapacakları olası hazırlıkları içerecek bölümdür.

2.4.5. Müzik Öğretimi Sürecinde Kullanılabilecek Öğrenme İlkeleri

Müzik öğretimi düzenlemede kullanılabilecek müziksel öğrenme ilkeleri, doğrultusunda ele alınmış ve aşağıda üç başlık adı altında toplanmıştır (Yıldız, 2002:15).

2.4.5.1. Öğrenci Niteliklerine İlişkin Müziksel Öğrenme İlkeleri

1-Öğrencinin müziksel öğrenmeye güdülenmişlik düzeyinin yüksek olması, müziksel öğrenme birimine ilgi, ihtiyaç duyması, değer vermesi, müziksel öğrenmede bir amacının olması, müziksel öğrenmeye ilişkin özgüveni, öğrencinin eğitim durumuna dikkatini yöneltmesini ve müziksel öğrenme etkinliğini sürdürmesini sağlar. Bu durumun sonucunda da öğrencinin gerek müziksel öğrenme, gerekse müziksel hatırlama düzeyi yükselir.

2-Öğrencinin yaşı, genel ve müziksel gelişim düzeyi, genel sağlık durumu, genel ve özel yeteneği, içinde yaşadığı sosyo-kültürel koşullar, onun müziksel öğrenmesini etkileyen faktörlerdir.

3-Öğrencinin yeni öğreneceği ünite ya da konularla ilgili sahip olduğu müziksel ön öğrenmeleri, yeni müziksel öğrenmeleri kolaylaştırır ya da müziksel öğrenmeyi olanaklı kılar. Öğrencinin müziksel ön öğrenmeleri ne kadar yeterli ise, yeni müziksel öğrenmeleri o derece kolay ve anlamlı olur (Yıldız, 2002:15).

2.4.5.2. İçerik Özellikleri İle İlgili Müziksel Öğrenme İlkeleri

1-Müzik öğretiminin içeriği öğrencinin beklentilerine, amaçlarına uygun ise öğrencinin etkin katılımı, dolayısıyla da müziksel öğrenme düzeyi yükselir.

2-Anlamlı bir şekilde öğrenilen müziksel bilgi, anlamsız olarak öğrenilen müziksel bilgidен daha kolay geri getirilebilir, daha kalıcıdır ve genellenebilir özelliğe sahiptir.

3-İyi organize edilmiş müziksel bilgi, iyi organize edilmemiş müziksel bilgidен daha kolay öğrenilir ve hatırlanır. Bu nedenle, öğrencinin öğrenmesi gereken ünite ya da konunun kapsamı mantıklı olarak örgütlenebilir.

4-Somut müziksel bilgiler ve davranışlar, öğrencinin daha kolay resmetmesini, imajlar oluşturmasını sağladığından, soyut müziksel bilgidен daha kolay ve doğru olarak anlamlandırılır ve hatırlanabilir (Yıldız, 2002:16).

2.4.5.3. Öğretim Etkinliklerine İlişkin Müziksel Öğrenme İlkeleri

1-Müziksel öğrenme, çoklu öğretim modellerinin ve araçlarının etkili bir şekilde, bir bütünlük içinde kullanımıyla gelişir.

2-Müziksel öğrenmede, somut bilgilerden ve öğrencinin bildiklerinden hareket ederek yeni müziksel öğrenmelerle ilişkilerinin kurulması, müziksel öğrenme düzeyini artırır.

3-Müziksel öğrenme sırasında, öğrenci ne kadar çok duyu organını kullanırsa müziksel bilgiyi çok yönlü olarak kodlayabilir ve geri getirme düzeyi de o denli yükselir.

4-Müzik öğretimi sırasında, müziksel öğrenmeyi etkileyen dışsal faktörler ve öğrenmenin içsel faktörleri, birbirleriyle en uyumlu olacak şekilde düzenlendiğinde, müziksel öğrenme düzeyi yükselir.

5-Öğrencilerin genel ve müziksel gelişim düzeyleri düşük ve müziksel ön koşul öğrenmeleri yetersiz ise ya da aşamalı bir performans göstermeleri gerekiyorsa, ders genellikle konu alanı kontrolünde işlenmelidir.

6-Öğrencilerin genel ve müziksel gelişim düzeyleri yüksek, müziksel ön koşul yöntemleri yeterli ise ya da müziksel öğrenme birimi kesin bir aşamalılık göstermiyorsa, müzik öğretiminin genellikle öğrenci odaklı olması uygundur.

7-Müzik öğretimini düzenlemede, bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.

8-Öğrencinin dikkati ve seçici algısının konu üstünde odaklaşması, müziksel öğrenme çabasını sürdürmesi müziksel öğrenme düzeyini artırır.

9-Müziksel öğrenmenin gerçekleşmesi için, müzik öğretimi sırasında öğrencinin müziksel davranışı bizzat yapması gerekir.

10-Müziksel uyarıcı-müziksel tepki-müziksel pekiştirici uyarıcı bağlaşımı ne kadar sık tekrar edilirse müziksel öğrenme o denli güçlü olur.

11-Müziksel davranış, sonuçları tarafından şekillenir. Tatmin edici bir durumla izlenen müziksel davranışlar güçlenirken, sonucunda tatmin edilmeyen müziksel davranışlar zayıflar.

12-Müziksel öğrenmenin niteliğinin artmasında müziksel transfer ve genellemeler önemlidir. Bu nedenle, müzik öğretimi sırasında transfer ve genellemeleri sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir (Yıldız, 2002:17).

2.4.6. İlköğretimde Müzik Öğretiminin Boyutları

2.4.6.1. Ses Eğitimi

İlköğretimde müzik eğitiminin temelini insan sesi oluşturur. İnsan sesi, en gelişmiş ve en mükemmel müzik aletinden daha gelişmiş ve daha doğaldır. O halde, ilköğretimde müzik eğitiminin amacı, çocuğun sesini eğiterek ona iyi ve doğru şarkı söylemesini ve sesini doğru kullanmasını öğretmek olmalıdır (Yıldız, 2002:19).

2.4.6.2. Soluk Eğitimi

Güzel ve doğru şarkı söyleyebilmek için öğrencilerin soluklarını doğru kullanmaları gerekmektedir. Bu nedenle, solunma araştırmaları ses eğitiminde önemli bir yere sahiptir. En doğru nefes ise diyafram nefesidir (Yıldız, 2002:23).

2.4.6.3. Konuşma Eğitimi

Öğrencinin, anadilini doğru tartım-vurgulama-boğumlama ile güzel konuşmasına ve sözcük dağarcığını genişletmesine yardımcı olmak amacıyla yapılan eğitime konuşma eğitimi denir (Yıldız, 2002:26).

2.4.6.4. Toplu Ses Eğitimi

Çocukların birlikte ve güzel şarkı söyleyebilmeleri için, onlara topluca uygulanan ses eğitimine toplu ses eğitimi denir. Ses eğitimi için yapılan solunma, gevşeme ve konuşma çalışmaları toplu ses eğitimiyle tamamlanmalıdır (Yıldız, 2002:26).

2.4.6.5. Kulak (Müziksel İşitme) Eğitimi

Çocuğa sesleri, incelikleri-kalınlıkları ve ritmiyle kavratma ve bunun sonucunda okuyup yazabilme becerisi kazandırma amacıyla yapılan eğitime kulak eğitimi denir. Kulak eğitimi verecek öğretmenin, insanlarda iki tip müzikal işitme olduğunu bilmesi gerekir. Bunlar:

1-Mutlak (Absolüt) işitme

2-Nispi (Rölativ) işitmedir.

İlköğretimde kulak eğitimi çalışmalarında uyulması gereken başlıca uygulama konuları şunlardır:

1-Ritim Duygusu

2-Müziksel İşitme Yeteneği ve Tonal Duygusu

3-Müzik Hafızası ve Dikkat

4-Müziksel Düşünce

5-Müziksel Yaratıcılık (Yıldız, 2002:28).

2.4.6.6. Müziksel Beğeni (Zevk) Eğitimi

İlköğretimde müzik eğitiminin önemli amaçlarından biri de, çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, ona iyi bir müzik beğenisi ve anlayışı kazandırmak ve bu yolla müzik dinleme, müzik yapma isteği uyandırmaktır (Yıldız, 2002:42).

2.4.6.7. Kuramsal Bilgilerin Eğitimi

Özellikle nota öğretiminde ve nota ile şarkı öğretiminde yeri geldikçe gerekli kelime, sayı ve işaretleri kullanarak şarkının hareketi, nüansı ve karakteri belirtebilir(Yıldız, 2002:44).

2.4.6.8. İlköğretimde Şarkı Öğretimi

Şarkı öğretimi, genel müzik eğitimi ve öğretiminin başlıca boyutlarından birini oluşturur. Şarkı söylemek ilköğretimde uygulanan en yaygın müziksel etkinliktir. Bu nedenle, öğretmen şarkı öğretimi yoluyla öğretim programında yer alan amaçlara, hedef ve hedef davranışlara kolayca ulaşabilir, böylece müzik öğretimini etkili olarak gerçekleştirebilir (Yıldız, 2002:44).

Uçan'a (199,Akt. Yıldız, 2002:45). göre şarkı seçiminde uyulması gereken bazı önemli ana ilkeler ve ölçütler şunlardır:

a-Seçilen şarkının öğrenci düzeyine uygun olması ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet etmesi

b-Seçilen şarkının ilköğretim programındaki amaçlara ve hedeflere uygun olması

c-Seçilen şarkının hedef davranışları kapsamaması veya hedef davranışların öğretilmesinde-öğrenilmesinde işe yaraması

d-Seçilen şarkının içeriğe-konuya uygun olması

e-Seçilen şarkının sınama-ölçme durumlarında işe yaraması ve kullanılır olması

f-Seçilen şarkının öğrenme-öğretme durumlarında anlamlı işlevler görmesi (Yıldız, 2002).

İki türlü şarkı öğretim yolu vardır:

1- Kulaktan şarkı öğretimi,

2- Nota ile şarkı öğretimi (Yıldız, 2002:46).

2.4.7. Kuramlar ve Yöntemler

2006 ilköğretim Müzik dersi öğretim programının hazırlanması sürecinde de benzer anlayıştan yola çıkılmış ve programın temel felsefesine öğrenci merkezli bir anlayışı içeren “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zekâ Kuramı” kaynaklık etmiştir.

Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi sürecinde de öğrenciyi aktif kılarak bilgiyi keşfetmesini ve yapılandırmasını sağlamaya yönelik; genel ve alana özgü bazı özel müzik öğretim yöntemlerinden yararlanılması öngörülmüştür (MEB, 2006:21).

2.4.7.1. Genel “Müzik” Öğretim Yöntemleri

Anlatım, Tartışma, Soru/Cevap, Karşılıklı Konuşma, Görüşme, Araştırma/İnceleme, Sunma/Alma, Bulma/Keşfetme, Yaratma/Üretme, Oyunlaştırma, Rol Yapma, Örnek Olay inceleme, Yaşam Öyküleme, işbirliği Yapma, Paylaşma, Sorun Çözme, Gösterme/Yaptırma, Tasarlama/Gerçekleştirme, Yapma/Yaşıttırma olarak sıralanabilir (Uçan, 1999, akt., MEB, 2006:21).

2.4.7.2. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri

Özel müzik öğretim yöntemleri ise müzik eğitiminde alana özgü; yine öğrenciyi aktif kılacak ve bilgiyi yapılandırmasına yön verecek müzik öğretim ve yöntemlerini içermektedir (MEB, 2006:21).

İlköğretimin birinci ve ikinci devresinde kolayca kullanabilecek özel müzik öğretim yöntemleri şunlardır:

Rakamlı müzik öğretim yöntemi; müziksel işitme, okuma, yazma ve söylemeyi, yani müzik dili olan notayı, sesleri dereceleriyle belirterek, dereceleri rakamlarla göstererek ve rakamları perde adlarıyla adlandırarak öğretme yoludur. Bu yöntemde sesleri belirtmek için nota yerini dereceler ve dereceleri belirtmek için

rakamlar kullanılır. Bu nedenle bu yöntemle rakamlı müzik öğretim yöntemi denir. Bu yöntem Fransa’da oluşturulup geliştirildiği için “Fransız, rakamlı müzik öğretim yöntemi” olarak da bilinir.

Örneğin do majör dizinin orta ses sınırlılığı şu şekilde yazılır ve okunur:

Yazılış: 1 2 3 4 5 6 7

Okunuşu: do re mi fa sol la si

Bir majör dizinin 6. derecesinden başlanarak oluşturulan ilgili minör dizi ise şöyle gösterilir ve okunur:

6 7 1 2 3 4 5 6

la si do re mi fa sol la

Harflemeli müzik öğretim yöntemi, müziksel işitme, okuma, yazma ve söylemeyi, sesleri nota adlarının ilk harfleriyle göstererek ve harfleri perde adlarıyla adlandırarak öğretme yoludur. Bu yöntemde sesleri belirtmek için nota yerine dereceler ve dereceleri belirtmek için rakam yerine harfler kullanılır.

Örneğin do majör dizideki yedi nota şu şekilde yazılır ve okunur:

Yazılış: d r m f s l t

Okunuşu: do re mi fa sol la ti

L t d r m f s l

La si do re mi fa sol la

Diyezli notalar ilgili harfin önüne konulan i harfiyle (di, ri, mi, fi, si, li, ti); bemollü notalar ise ilgili harfin önüne konulan a harfiyle (da, ra, ma, fa, sa, la, ta) şeklinde yazılır ve okunur.

Alfabelemeli müzik öğretim yöntemi de notaları alfabe harflerinden yedisinin adlarıyla adlandırarak sadece sesleri yükseklikleriyle öğretme yoludur.

A B C D E F G

La si do re mi fa sol

Bu yöntemde diyezli notalar, adı geçen harfin önüne (is); bemollü notalar ise adı geçen harfin önüne (es) hecelerinin eklenmesiyle okunur.

Renklemeli müzik öğretim yöntemi ise, seslerin renklerle ifade edilmesi anlayışına dayandığı için “renklerle müzik öğretim yöntemi” diye adlandırılır. Bu yöntemde diziyi oluşturan yedi ayrı nota, yedi ayrı renkle gösterilir.

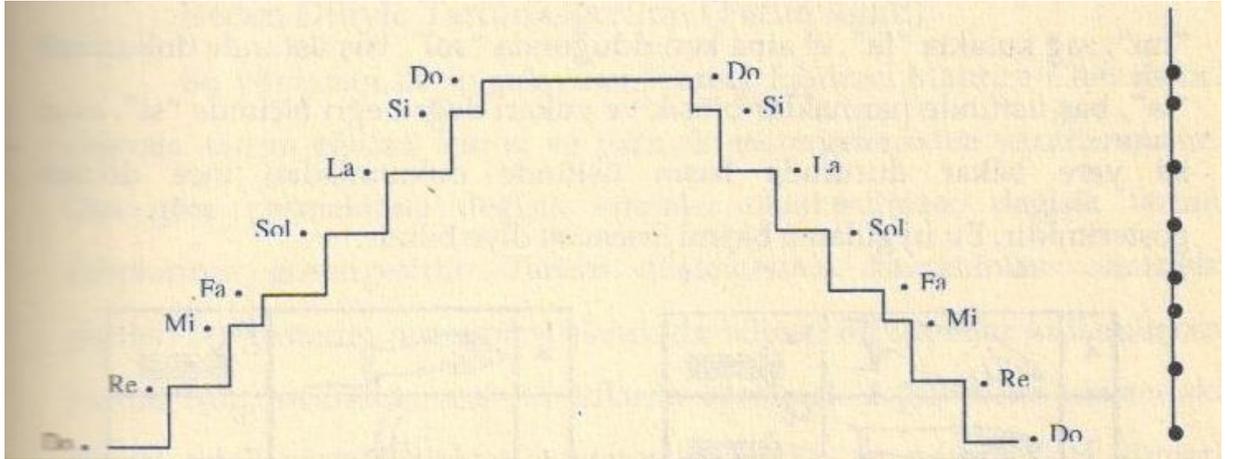
Do re mi fa sol la si
Kırmızı beyaz sarı kahverengi mavi yeşil mor

Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi de, notaları dizek üzerinde grafikleyerek öğretim yoludur. Ayrıca, yöntem Max Battke tarafından oluşturulduğu için Max Battke yöntemi olarak da bilinir.

Bu yöntemde dizek üzerinde ölçü içindeki her vuruş dikey noktalı çizgilerle birbirinden ayrılır. Bu çizgiler arasına notalar yerine kalınca yatay çizgiler çekilir.

Merdivenlemeli müzik öğretim yöntemi, müziksel işitme, okuma, yazma ve söylemeyi, do, re, mi, fa, sol, la, si notalarının adlarını iri noktalar ile birlikte merdiven basamakları başında göstererek öğretim yoludur. Yöntem, Wilhem-Fransız yöntemi olarak da bilinir.

Öğretmen elindeki değnekle hangi merdiven ve basamağı gösterirse, öğrenciler o merdiven basamağındaki sesi kendi sesiyle okur. Seslerin süre değerleri ile belirli ritimler ve ritimler arası ilişkiler ise söz kalıpları ile somutlaştırılabilir.

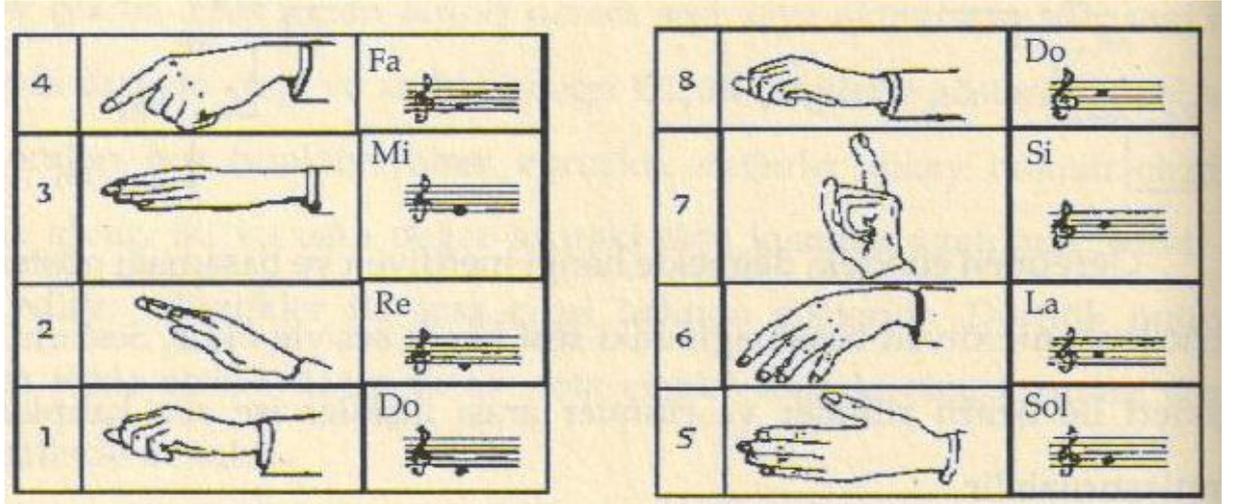

Şekil 1. Merdivenlemeli Müzik Öğretim Yöntemi (Yıldız, 2002:59)

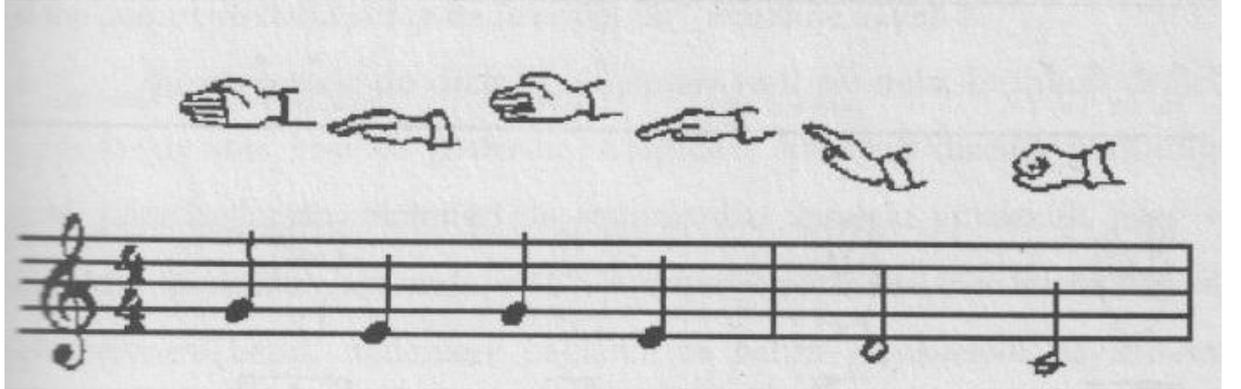
Kodaly müzik öğretim yönteminin temelinde toplu şarkı söyleme yoluyla müzik okuryazarlığını yani notayı geliştirmek yatmaktadır. Bu nedenle bu yöntem Kodaly koro yöntemi olarak da bilinir. Zoltan Kodaly bir Macar bestecidir.

Bu yöntemde ses aralıklarının ve tartım değerlerinin beden dili ile gösterilmesi söz konusudur. Beden dili ile müzik öğretim yöntemi, kendi içinde ses ve tartım öğretimi olarak ikiye ayrılır. Bunlar beden dili ile ses öğretimi (fonomi) ve beden dili ile tartım öğretimi (Tartım mimi)'dir.

Beden diliyle ses öğretimi sesin beden dili ile anlatılmasında, seslerin birbirinden ayrı düşünülmesini sağlamak amacıyla parmak, el ve kolların değişik şekillerde gösterge oluşması söz konusudur.

Şekil 2.1. Beden Diliyle Ses Öğretimi (Yıldız, 2002:60)

Şekil 2.2. Beden Diliyle Ses Öğretimi (Yıldız, 2002:61)

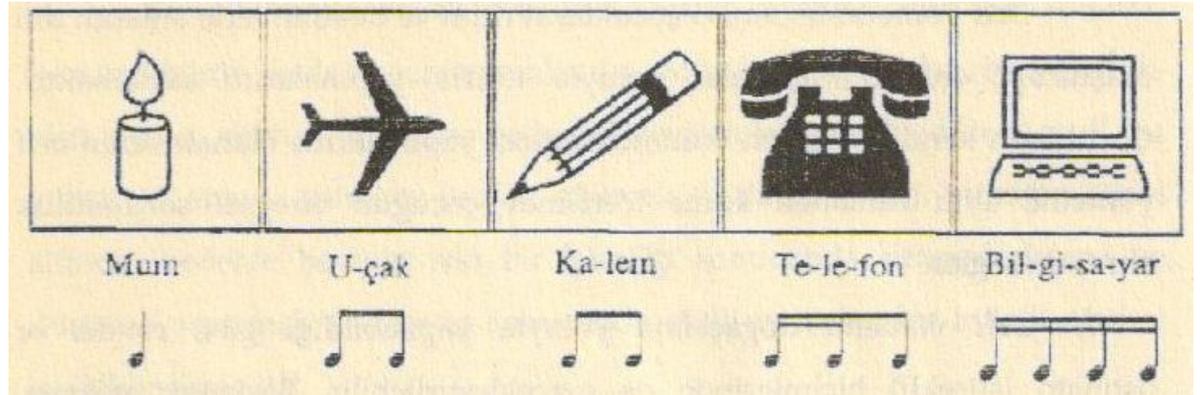
Beden diliyle tartım öğretimi; bu yöntemin ilk uygulayıcısı Fransız eğitimci Maurice Chevais'tir. Cheavis, tartım eğitimi için el ve parmak göstergelerinden faydalanmıştır. Ona göre parmakla değişik kümeler oluşturulması, değişik tartım kalıplarının göstergesidir. Bu işaretler kullanılırken önemli olan müzikteki seslerin adlarını öğretmek değil, sesler arasındaki ayrımı, şekillerdeki ayrılıklarla

anlatmaktadır. Do, re, mi gibi nota isimleri yerine “na” hecesi ya da “a” vokalleri kullanılarak sesleri çıkartmak mümkündür.

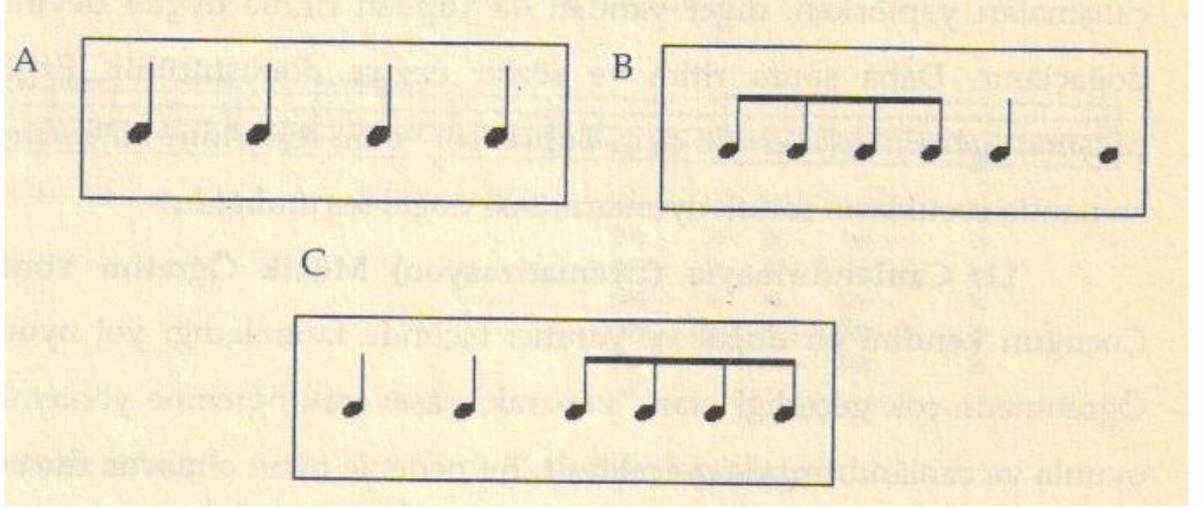
Farklı nota biçimlemeli müzik öğretim yöntemi; müziksel işitme, okuma, yazma ve söylemeyi, nota başlarını ilgili seslerin yüksekliklerine, yapısal işlevlerine ve etkisel karakteristiklerine göre farklı biçimleyerek öğretme yoludur. Bu yöntem kısaca tek eşli notalama olarak da adlandırılır.

Dalcroze müzik öğretim yöntemi de; müziksel işitme, okuma, yazma ve söylemeyi bedensel ritmik devinimlerle ifade ederek öğretme yoludur. Burada esas olan, çocukların duydukları müzikleri ve aldıkları belirli müziksel etkileri bedensel olarak ritimlemeleri ve böylece hareketlerle ifade etmeleridir.

Orff müzik öğretim yöntemi; Alman besteci ve eğitimci Carl Orff adıyla anılan bu öğretim yöntemi, ritim, ezgi ve devinim eğitiminin birlikteliğine dayanmaktadır. Bütün insanlarda olan bedensel tartımdan (soluk alıp verme ve kalp atışı gibi) yola çıkarak devinime ve oradan da müziğe ulaşmayı öngörmektedir. Orff yönteminin amacı çocukların ritim ve devinimlerle anlatım dili oluşturup, onların yaşantılar yoluyla müzik yapmalarını sağlamaktır. Çocukların kendi becerileri oranında müzik yapmalarına olanak veren orff yöntemi, aynı zamanda küme içerisinde çocuğun bireysel sorumluluk almasını sağlar (Yıldız, 2002:64).

Şekil 3.1. Orff Müzik Öğretim Yöntemi (Yıldız, 2002:66).

Şekil 3.2. Orff Müzik Öğretim Yöntemi (Yıldız, 2002:67).

Canlandırmayla (Dramatizasyon) müzik öğretim yöntemi; çocuğun kendini en doğal ve yaratıcı biçimde tanımladığı yol oyundur. Öğrenmede çok geçerli olan “yaparak, yaşayarak, öğrenme yöntemi” de oyunla ve canlandırmayla gerçekleşir. Bu nedenle oyun olmayan durum ya da bilgileri de oyunlaştırmak öğrenmeyi kolaylaştıracaktır (Yıldız, 2002:68).

DEMİRCİLER

1. De - mir - ci - ler - de - mi - ri   Ney - le dö - ver - ler
 Şöy - le dö - ver - ler
 Böy - le dö - ver - ler
 Şöy - le mi - Şöy - le
 Böy - le mi - Böy - le
 Var - ya re - Söy - le

Şekil 4. Canlandırmayla (Dramatizasyon) Müzik Öğretim Yöntemi (Yıldız, 2002:69).

2.4.8. Ölçme ve Değerlendirme

Farklı öğretim modellerinin kullanılması, öğrenci öğrenmelerinin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasını gündeme getirmiştir. Ölçme yalnızca öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da yapılmaktadır (MEB Kılavuzu, 2006:78). Öğretim ve ölçme birbirini besleyen iki süreçtir (MEB Kılavuzu, 2006:78). Öğrenciler ölçülürken kullanılan yöntem ve içeriği ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki vardır (MEB Kılavuzu, 2006:78).

Öğretimdeki hedef, öğrencinin bilgiyi anlamlandırması ve kullanması olduğuna göre, yapılan ölçümün içeriğinin de bu yönde hazırlanması gerekmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencinin bilgiyi hatırlaması değil, uygulaması, analiz etmesi ve değerlendirmesi beklenmekte (Adams,1996, akt., MEB Kılavuzu 2006:78) ve öğrencinin öğrenirken ölçülmesi, ölçülürken de öğrenmesi amaçlanmaktadır (Pilcher, 2001, akt., MEB Kılavuzu, 2006:78). Bu doğrultuda öğretim sonunda yapılan tanımlayıcı (summative) değerlendirmenin yanında, öğretim süresince yapılan ölçümlere dayanan yapılandırmacı (formative) değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Öğrencinin sahip olduğu tüm bilişsel, duyuşsal ve devinişsel beceriler onun kapasitesi olarak tanımlanabilir. Öğrencinin ölçülmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar verebilmek için farklı görevler içeren, farklı türde ve sürekli ölçümler yapılmalıdır.

Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkânlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için de farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır (MEB, 2006:78). Öğrenciler sadece bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflere ulaşma düzeyleri açısından değil, yaşamdaki başarının da temeli olan becerileri (kendine güven, motivasyon, çaba gösterme, sorumluluk sahibi olma, inisiyatif kullanma, başkalarını ve yaptığı işi önemseme, takım çalışması, sağ duyulu olma, ve problem çözme, vb) ile de değerlendirilmelidir. Öğrenci ürün dosyası, gösteri, sunum, poster, proje vb. performans görevlerinin değerlendirilmesinde kullanılan dereceli puanlama anahtarları, kontrol listeleri, gözlem formları, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları öğrenim süreci boyunca öğrencilerin gelişen ilgileri, becerileri, yetenekleri, gereksinimleri, bedensel özellikleri, duygu ve düşüncelerinin daha iyi tanınmasına imkân sağlamaktadır. Bu da öğrenmedeki eksikliklerin hızlı bir şekilde tespit edilmesini ve giderilmesini kolaylaştırmaktadır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamalarından mümkün olduğunca kısa bir süre sonra öğrenciye kazanmış olduğu davranışların nicelik ve niteliğine ilişkin bilgi verilmelidir. Öğrenci, bu bilgiler çerçevesinde eksik olan öğrenmeleri tamamlama, yeterli olduğu öğrenmeleri geliştirme imkânına sahip olur ve kendini tanıyarak gelecekteki çalışmalarını planlayabilir (MEB, 2006:79).

2.4.8.1. Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araçları

1. Mülakat/Görüşme

Mülakatlar öğrencilerin anladıkları, düşündükleri ve hissettikleri ile ilgili değerli bilgiler sağlarlar. Mülakatlar genellikle öğrencilerin ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla yapılır.

Tablo 2. Mülakat Formu

<i>SORULAR</i>	<i>ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ</i>
<i>Tutumlar</i>	
• Bu etkinliği yaparken kendinizi nasıl hissettiniz?	
• Bu etkinlik hakkında ne düşünüyorsunuz?	
• Yanıtlarınız hakkında neler düşünüyorsunuz?	
• Etkinlik sırasında aklınıza farklı fikirler geldi mi?	
<i>Süreç</i>	
• Eğer..... olsaydı ne olurdu?	
• Bu etkinliği yapmanın farklı bir yolu var mı?	
<i>Ürün</i>	
• Bu etkinlikten ne öğrendiğinizi söyleyebilir misiniz?	
• Başka neler öğrenmek isterdiniz?	
• Değiştirmek istediğiniz herhangi bir şey var mı?	
Ne kadar iyi yaptığımızı düşünüyorsunuz? (MEB, 2006:80)	

Yukarıdaki form, bir mülakat sırasında herhangi bir etkinliğe ilişkin tutumlar, süreç ya da ürün hakkında öğrencilerin yorumlarını kaydetmek için kullanılabilir.

Resmi mülakatlar, planlı birtakım soruların açık uçlu tartışmalara olanak sağlayacak şekilde sıralanması ile yapılır. Resmi olmayan mülakatlar ise ders esnasında öğrenciye sorular sorularak yapılabilir (MEB, 2006:80).

2. Öz Değerlendirme ve Akran Değerlendirme

Bireysel veya kendini değerlendirme olarak da adlandırılabilir. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, özellikle başarı düzeylerini ve öğrenme sonuçlarını

değerlendirmeleri olarak açıklanabilir. Temel amaç, öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerilerini geliştirmektir; çünkü yaşam boyu öğrenme, bireylerin yalnızca bağımsız çalışmalarını değil aynı zamanda kendi başarı ve gelişimlerini değerlendirmelerini zorunlu kılmaktadır. Değerlendirme süreci, öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı, öğrencinin kendi güçlü ve zayıf yanları ve becerileri hakkında değerlendirme yapmasını sağlar. Bir grup içinde yer alan bireylerin akranlarını değerlendirmeleridir (MEB, 2006:80).

3. Performans Ödevi

Performans ödevleri (görevleri), öğrencilerin öğrenme türleri gibi bireysel özellikleri dikkate alınarak tasarlanan, bunları eyleme dönüştürmelerini sağlayacak durum ya da görevler olarak tanımlanabilir. Performans ödevi gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanmalıdır. Performans ödevi ile öğrenciler sınav saatleri ile sınırlandırılmaksızın geniş bir zaman diliminde çalışma ve tekrar yapma, oluşturulan ölçütlere göre yeterlik derecelerini ortaya koyma olanağına sahip olurlar. Performans ödevi, öğrencinin yeni bir bilgiyi yapılandırmasını gerektirir. Performans ödevlerinde (görevlerinde) tek bir doğru yanıt yoktur. Ödevi tamamlamak için farklı yollar bulunmaktadır. Bu nedenle görevin iyi tanımlanmış bir ölçütle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bireysel ya da grup gösterileri, öğrenci kompozisyonlarını tartışma, beste yapma, müzikli dans gösterileri, kompozisyon, kendini ifade etme, grup çalışmalarına yatkınlık, başkalarının fikirlerine önem verme vb. performansa dayalı değerlendirme sürecinde kullanılacak etkinliklere örnek olarak gösterilebilir (MEB, 2006:81).

Performans Ödevi Örneği

Konu : Halk türkülerinin, yaşanmış hikâyeleri ve canlandırılması

Sınıf : 7

Kazanım no. : 14, 15

Çalışma Şekli: Grup (Sınıf mevcuduna göre 4 ya da 5 kişilik gruplar öğrencilerin istekleri doğrultusunda oluşturulabilir)

Süre : 3 hafta (MEB, 2006:81).

4. Proje

Öğrencilerin proje hazırlama süreci içerisinde geribildirim almaları önemlidir. Bireysel projeler, bağımsız çalışma becerisini geliştirirken; grup projeleri, grup

çalışması konusunda öğrencileri teşvik eder. Grup projelerinin puanlanmasında sorun yaşanabilir. Gruba ortak puanın verilmesi dezavantaj yaratabilir. Projenin amacı, ölçme ve değerlendirme ölçütleri önceden belirlenmeli ve öğrencilere açıklanmalıdır.

Proje değerlendirilmesinde kullanılacak ölçütlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

- Bağımsız çalışma yeteneği
- Grupla işbirliği
- Değişen durumlara uyum sağlama
- Problemlerle başa çıkma, çözme ya da kaçınma becerisi
- Gösteri tasarımı ve sunumu
- Konuya yaklaşımın orijinalliyi
- Teorik beceriler
- Hedef belirleme
- Zamanı etkili ve verimli kullanma (MEB, 2006:82).

5. Öğrenci Ürün Dosyası

Öğrenci ürün dosyası, öğrencilerin bir ya da birkaç alandaki çalışmalarını, harcadığı çabayı, geçirdiği evreleri gösteren başarılarının bir koleksiyonudur. Öğrencinin gelişimini, öğretmenlerinin ve velisinin izleyebilmesine olanak sağlayan bir çalışmadır. Sınıf içi etkinliklerin bir araya getirilip, yansıtılmasıyla oluşan öğrenci ürün dosyaları, hem öğretmen hem de öğrenci için bir değerlendirme yöntemidir.

Öğrencinin çalışmalarının zamanla toplanması, öğrencinin müziksel gelişimi hakkında bilgi verir. Öğrenci ürün dosyalarında şunlar yer alabilir (MEB, 2006:84).

- Notalama (öğrencinin kendi oluşturduğu bir notalama)
- Sergilemiş oldukları kompozisyonların taslakları
- Projeler (örneğin, bir dinleme projesinin detayları)
- Öz değerlendirme ve akran değerlendirme yorumları
- Öğretmenin yorumları (gözlem, dereceli puanlama anahtarı vb.)
- Fotoğraflar, resimler, yazılı ödevler, vb.

6. Dereceli Puanlama Anahtarı

Dereceli puanlama anahtarı, gözlemleri sınıflandırılmış kategoriler içerisine kayıt etmek için kullanılan bir araçtır. Herhangi bir çalışmanın puanlanması için geliştirilmiş ölçütleri içeren bir araçtır. Dereceli puanlama anahtarı (MEB, 2006:85),

- Öğrenci ve öğretmen için açık bir kalite tanımı verir.
- Öğrenciler dereceli puanlama anahtarı kullandıkça ortaya koydukları ürünün sorumluluğunu daha fazla üstlenirler.
- Öğretmenin puanlama için harcadığı zamanın azalmasına katkıda bulunur.
- Öğrencilere bir görevi tamamlarken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri ölçütler sağlar.
- Ölçeklerde belirlenen ölçütlerin velilere bildirilmesi çocuğun dersteki performansı hakkında velilere geribildirim sağlar

7. Gözlem Formu

Öğrenme çıktılarının görülebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça önemlidir. Gözlemler öğrenciler hakkında doğru ve çabuk bilgiler sağlarlar. Gözlemleri bir ölçme ve değerlendirme aracı olarak kullanırken, öğretmen ne tür bir müzikal davranış beklediği konusunda açık olmalıdır. Grupla ya da bireysel olarak çalışan öğrenciler aşağıdaki ölçütlere göre gözlemlenebilir:

- Dikkatli bir şekilde müzik dinler.
- Sınıf tartışmasının bir parçası olarak dinlenen şey hakkında konuşur.
- Dinlediği müzikle ilgili olarak yazar ya da canlandırma yapar.
- Başkalarının cevaplarını, tepkilerini ve yorumlarını dinler.
- Sevdiği bir şarkıyı söyler.
- Bir enstrüman çalar.
- Basit ritmik ve melodik bir örneği okur.
- Enstrümanları seçer ve organize eder.
- Besteleme aktivitesi için fikirlerini paylaşır.

Müzik dersinin not ile değerlendirilmesinde, zümre öğretmenler kurulu kararına bağlı olarak yazılı sınav yapılabilir. Yazılı sınavlarda kullanılacak birtakım geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarına ilişkin açıklamalar ve örnekler aşağıda sunulmuştur (MEB, 2006:87).

2.4.8.2. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Araçları

1. Kısa Yanıtlı Maddeler

Öğrencilerin konuya ilişkin sorulara verdikleri bir paragraflık ya da bir kaç cümlelik yanıtlar vermesini hedeflemektedir. Bu yanıtlar cümle tamamlama, tanımlama, kısa açıklamalar ya da tablo/grafik ile açıklamalar şeklinde olabilir. Bu maddeler tahmin etmeyi azaltır ve öğrencilerin yanıtlarını kendilerinin yapılandırmasına olanak sağlar. Yanıtları puanlamak kolaydır. Ayrıca, bu soru tipi öğrencilerin aşina oldukları bir yapıya sahip olduğundan, öğrenci kendini sınavlarda daha az tedirgin hisseder. Ancak, daha karmaşık konuları bu maddelerle ölçmek mümkün değildir (MEB, 2006:88).

2. Çoktan Seçmeli Maddeler

Çoktan seçmeli maddeler, bir soru kökü ve bunu izleyen bir seri olası cevaplardan oluşmaktadır. Bu çeşit bir soruyu cevaplandırarak bir öğrenci, verilen açıklama ve soru köküne göre en uygun veya doğru cevabı seçer. Soru kökü, genellikle soru şeklinde ifade edilir. Çoktan seçmeli testler, maddelerin birleşmesinden oluşur. Madde, bir testin puanlanabilen en küçük birimidir. Çoktan seçmeli testlerin birçok avantajları vardır bu avantajlardan en önemlisi, az zamanda güvenilirliği ve kapsam geçerliği yüksek testler hazırlanabilmesidir. Ayrıca bilgiyi hatırlama düzeyinin yanı sıra daha karmaşık olan düzeylere kadar, hedef davranışların ölçülmesinde oldukça büyük bir beceriye sahiptir. Çoktan seçmeli testlerin bir diğer avantajı ise, büyük gruplara rahatlıkla uygulanabilmesidir. Bu testler aynı anda derse ilişkin farklı konuların ölçümünü sağlarlar. Nesnel ve güvenilir puanlama sağlarlar. Puan dağılımı değerlendiren kişi tarafından değil, testle belirlenir. Ancak, iyi yapılandırılmış çoktan seçmeli testlerin hazırlanması zaman alır. Öğrencilerin yanıtlar üzerinde tahmin yürütmesine imkân sağlar (MEB, 2006:88).

3. Eşleştirme Maddeleri

Eşleştirme maddeleri bir sütündeki soruların diğer sütündeki yanıtlarla, bir kavramın ilişkili olduğu diğer kavram ya da kavramlarla eşleştirilmesi ile yapılandırılır. Bu madde türlerinin hazırlanması oldukça kolaydır. Öğrencinin okumak için harcayacağı zamanı azaltır.

Etkili ve nesnel bir puanlamaya imkân sağlar. Ancak, bu madde türleri üst-düzey becerilerin ölçülmesinde yetersizdir. Sadece hatırlamayı ölçtüğü şekilde eleştiriler almaktadır (MEB, 2006:89).

4. Açık Uçlu Sorular

Öğrencilerin kendi fikir ya da yaklaşımlarını delil ve örneklerle destekledikleri yazılı çalışmaların istenmesidir. Açık uçlu sorular öğrenci öğrenmelerinin geniş çaplı bir ölçümünü sağlar. Ancak, bu tarz sorularla yapılan sınavlardan önce öğrenciler bilgiyi ezberleyebilirler ve bu sınavlardaki başarı öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleşip gerçekleşmediğinin nesnel bir değerlendirmesini sağlayamayabilir. Açık uçlu sorularla öğrencilerden genellikle bir cümleyi tartışmaları, bir konu hakkında kompozisyon yazmaları, tanımlamaları, karşılaştırma yapmaları, açıklama yapmaları, değerlendirmeleri ya da analiz etmeleri istenebilir. Bu tarz sorular açık sorulmalı ve puanlama yapılmadan önce öğrencinin öğretmenin beklentilerini tam olarak anlayıp anlamadığından emin olunmalıdır. Açık uçlu sorunları puanlamak pek de güvenilir olmayabilir. Farklı zamanlarda aynı soru farklı şekilde puanlanabilir. Bu nedenle, güvenilir bir puanlama sistemi geliştirilmesi gerekmektedir (MEB, 2006:89).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kars ili genelindeki resmi ve özel olmak üzere toplam 84 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise Kars ilinde müzik öğretmeni bulunan toplam 22 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile müzik dersine giren diğer öğretmenler olmak üzere toplam 84 öğretmen oluşturmuştur. Ancak bu çalışmanın yapıldığı tarihte, sağlık sorunları nedenleriyle görüşü alınabilen öğretmen sayısı 77 olmuştur.

3.1.1. Örneklemeye İlişkin Sayısal Veriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olduğu okul, branş ve okuttuğu sınıflara ilişkin bilgiler 3, 4, 5, 6 ve 7 numaralı tablolarda sunulmuştur.

3.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Ankete cevap veren öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	49	63.6
Erkek	28	36.4
Toplam	77	100

Tablo 3’e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; 49’unun (yüzde 63.6) kadın, 28’inin (yüzde 36.4) erkek olduğu görülmektedir.

3.1.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Ankete katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki Kıdem (yıl)	f	%
1-5	24	31.2
6-10	14	18.2
11-15	25	32.5
16-20	8	10.4
>20	6	7.8
Genel	77	100

Tablo 4 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğretmenlerin yüzde 31.2’sinin 1-5 yıllık, yüzde 18.2’sinin 6-10 yıllık, yüzde 32.5’inin 11-15 yıllık, yüzde 10.4’ünün 16-20 yıllık, yüzde 7.8’inin 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir. Buna göre örneklem öğretmenlerinin yaklaşık olarak yüzde 82’nin mesleki kıdeminin 1-15 yıl arasında olduğu belirlenmiştir.

3.1.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları

Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımları tablo 5’de yer almaktadır. Tablo 5 incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin yüzde 71.4’ünü Eğitim Fakültesi, yüzde 1.3’ünü Güzel Sanatlar Fakültesi, yüzde 2.6’sını Devlet Konservatuvarı, yüzde 5.2’sini Öğretmen Okulu, yüzde 6.5’ini Eğitim Enstitüsü, yüzde 3.9’unu Eğitim Yüksek Okulu, yüzde 9.1’ini Fen-Edebiyat Fakültesinden mezun oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları

Mezun Olunan Okul Türü	f	%
Eğitim Fakültesi	55	71.4
Güzel Sanatlar Fakültesi	1	1.3
Devlet Konservatuarı	2	2.6
Öğretmen Okulu	4	5.2
Eğitim Enstitüsü	5	6.5
Eğitim Yüksek Okulu	3	3.9
Fen-Edebiyat Fakültesi	7	9.1
Diğer	-	-
Genel	77	100

3.1.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Branşa Göre Dağılımları

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları branşa göre dağılımları tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Görev Yaptıkları Branşa Göre Öğretmenlerin Dağılımları

Branş	f	%
Müzik Öğretmenliği	17	22.1
Sınıf Öğretmenliği	57	74.0
Diğer	3	3.9
Genel	77	100

Ankete katılan öğretmenlerin sadece yüzde 22.1’inin branşı Müzik Öğretmenliği iken, yüzde 74.0’ının branşı Sınıf Öğretmenliği ve yüzde 3.9’unun da diğer branşlarda olduğu saptanmıştır.

3.1.6. Dersine Girilen Sınıflara Göre Öğretmenlerin Dağılımları

Ankete cevap veren öğretmenlerin okuttukları sınıflara göre dağılımları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Dersine Girilen Sınıflara Göre Öğretmenlerin Dağılımları

Sınıflar	f	%
1.Sınıf	19	24.7
2.Sınıf	21	27.3
3.Sınıf	20	26.0
4.-8.Sınıf	17	22.0
Genel	77	100

Müzik branş öğretmenleri 4.sınıftan itibaren derslere girdiği için, 4.-8. sınıflar tablo 7’de birleştirilmiştir. Dersine girilen sınıflara göre ankete katılan öğretmenlerin dağılımı incelendiğinde, örneklem öğretmenlerinin sadece yüzde 22’sinin 4.-8. sınıfların dersine giren ve genel olarak branş öğretmenlerinden oluştuğu, geriye kalan yüzde 78’inin ise 1.-3. sınıfların derslerine giren Sınıf Öğretmenlerinden oluştuğu saptanmıştır.

3.2. Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modelindedir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılarak 1-8 arası sınıf ve branş öğretmenlerinin Müzik ders programlarına ilişkin kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır. Genel tarama modelleri ise, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerine yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004:77).

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kayalar’ın (2007)“İlköğretim 1., 2. ve 3.Sınıf Hayat Bilgisi Ders Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Kars il Örneği)” çalışması kendisinden izin alınıp kullanılarak, araştırmacı tarafından geliştirilen, ankete katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 5 soru ve araştırmanın alt problemlerine yönelik 43 soru

olmak üzere toplam 48 sorudan oluşan 5’li likert tipinde bir anket uygulanmıştır. Araştırma anketinde kazanımlar bölümünde 10 soru, içerik bölümünde 11 soru, eğitim durumu bölümünde 12 soru, değerlendirme bölümünde 10 soru bulunmaktadır. Birinci bölümde yer alan 5 soru araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olduğu okul, görev yaptığı branş ve okuttuğu sınıfı belirlemeye yöneliktir. İkinci bölümde bulunan 43 soru araştırmanın alt problemlerine göre 4 gruptan oluşmuştur.

Veri toplama aracının 1. bölümünde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik sorular için uygun cevaplar verilmiş, ankete katılan öğretmenlerin kendilerine uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Anketin 2. bölümünde bulunan sorular ise “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” seçenekleri ile ifade edilmiş ve öğretmenlerin en uygun buldukları seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Veri toplama aracı uygulanmadan önce, çalışmalar Kars ili Milli Eğitim Müdürlüğüne sunulmuş ve araştırma için geliştirilen ankete uygulanması için gerekli resmi izin alınmıştır. Daha sonra Araştırma Anketi, araştırmanın örneklemini oluşturan Kars ili düzeyindeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam 77 öğretmene uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Değerlendirilmesi

Öğretmenlerin kişisel bilgileri frekans (f) ve yüzde (%) olarak hesaplanmış ve tablolar (3-7) halinde sunulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin araştırmanın alt problemlerine göre oluşturulan 4 alt grupta yer alan sorulara verdikleri cevaplar “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerine göre frekans (f) ve yüzde (%) ve tablolar (8-11) halinde ifade edilmiştir.

Araştırmada 5’li likert tipinde bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekteki her bir maddeye verilen 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı:5.00, “Katılıyorum” cevabı:4.00, “Kararsızım” cevabı:3.00, “Katılmıyorum” cevabı:2.00 ve “Kesinlikle Katılmıyorum” cevabı:1.00 şeklinde puanlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, ilköğretim 1., 2., 3.sınıf ve branş (müzik) öğretmenlerine uygulanan program değerlendirme anketinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sırasıyla:

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin genel ve mesleki özelliklerine ilişkin veriler sunulmuş,
2. Uygulanan program değerlendirme anketinin kazanımlar ile ilgili sorularının yüzde ve frekans tablolarına yer verilmiş,
3. Anketin içerik ile ilgili sorularının yüzde ve frekans tablolarına yer verilmiş,
4. Uygulanan anketteki eğitim durumuyla ilgili tablo ve bulgular sunulmuş,
5. Anketteki program değerlendirmeye yönelik tablo ve bulgulara yer verilmiştir.

4.1. İlköğretim Müzik Eğitim Programlarındaki Kazanımlara Ait Bulgular

Ankete katılan öğretmenlerin İlköğretim müzik eğitim programlarındaki kazanımlara ait bulgular tablo 8’de verilmiştir.

Kazanımlar tablosundaki “Program kazanımları öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler dikkate alınarak hazırlanmıştır” sorusuna ankete katılan öğretmenlerin yüzde 9.1’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 46.8’si katılıyorum, yüzde 16.9’u kararsızım, yüzde 22.1’i katılmıyorum, yüzde 5.2’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

“Program kazanımları Türk toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak hazırlanmıştır” sorusuna ankete katılan öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 44.2’si katılıyorum, yüzde 18.2’si kararsızım, yüzde 29.9’u katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Program Kazanımlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Kazanımlar		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Program kazanımları öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler dikkate alınarak hazırlanmıştır.	%	9.1	46.8	16.9	22.1	5.2
	f	7	36	13	17	4
Program kazanımları Türk toplumsal–kültürel yaşamına ilişkin ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.	%	6.5	44.2	18.2	29.9	1.3
	f	5	34	14	23	1
Program kazanımları öğrencilerin Türkçe’yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerilerini geliştirmektedir.	%	3.9	59.7	13.0	23.4	-
	f	3	46	10	18	-
Program kazanımları öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir.	%	6.5	42.9	13	35.1	2.6
	f	5	33	10	27	2
Program kazanımları iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik becerilerini geliştirmektedir.	%	6.5	36.4	22.1	33.8	1.3
	f	5	28	17	26	1
Program kazanımları müziksel algılama ve bilgilenme; kişisel ve sosyal değerlere önem verme becerilerini geliştirir niteliktedir.	%	1.3	51.9	19.5	24.7	2.6
	f	1	40	15	19	2
Program kazanımları müzik okur–yazarlığı kazanabilme, estetik duyarlılığa sahip olma becerisini kazandırır.	%	3.9	42.9	24.7	20.8	6.5
	f	3	33	19	16	5
Program kazanımlarına uygun olarak, “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılmıştır.	%	10.4	48.1	18.2	20.8	2.6
	f	8	37	14	16	2
Program kazanımlarında öğrencilere bilgilerini sınavabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmuştur.	%	3.9	36.4	26.0	29.9	3.9
	f	3	28	20	23	3
Program, öğrencilerin mevcut bilgilerini kullanarak müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallara uygun kullanabilmelerini sağlamaktadır.	%	3.9	28.6	28.6	32.5	6.5
	f	3	22	22	25	5

“Program kazanımları öğrencilerin Türkçe’yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerilerini geliştirmektedir.” Sorusuna yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 59.7’si katılıyorum, yüzde 13’ü kararsızım, yüzde 23.4’ü katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum, cevabı verilmemiştir.

“Program kazanımları öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir” sorusuna yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 42.9’u katılıyorum, yüzde 13.0’ı kararsızım, yüzde 35.1’i katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermektedir. Elde edilen bulgulara göre çoğunluğun katılıyorum cevabı ile programın amacına ulaştığı söylenebilir..

“Program kazanımları iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik becerilerini geliştirmektedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 36.4’ü katılıyorum, yüzde 22.1’i kararsızım, yüzde 33.8’i katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdeleri birbirine yakın görülmektedir. Kararsızların da yoğun oluşu bu maddenin programda daha dikkatlice incelenmesinde yarar olunacağını göstermektedir.

“Program kazanımları müziksel algılama ve bilgilenme; kişisel ve sosyal değerlere önem verme becerilerini geliştirir niteliktedir” sorusuna katılımcıların yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 51.9’u katılıyorum, yüzde 19.5’i kararsızım, yüzde 24.7’si katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklindedir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda programın; öğrencilerin müziksel algılama ve sosyal değerlere önem verme becerilerini geliştirdiği söylenebilir.

“Program kazanımları müzik okur-yazarlığı kazanabilme, estetik duyarlılığa sahip olma becerisini kazandırır” sorusuna öğretmenlerin, yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 42.9’u katılıyorum, yüzde 24.7’si kararsızım, yüzde 20.8’si katılmıyorum, yüzde 6.5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Katılıyorum cevabının çok olması programın uygulanabildiğini göstermektedir.

“Program kazanımlarına uygun olarak, “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılmıştır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 10.4’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 48.1’i katılıyorum, yüzde 18.2’si kararsızım, yüzde 20.8’i katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklindedir. Araştırma sonuçlarında programın bu özelliğini yerine getirebildiği söylenebilir.

“Program kazanımlarında öğrencilere bilgilerini sınavabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmuştur” sorusuna katılımcıların yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 36.4’ü katılıyorum, yüzde 26.0’ı kararsızım, yüzde 29.9’u katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.

“Program, öğrencilerin mevcut bilgilerini kullanarak müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilmelerini sağlamaktır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 28.6’sı katılıyorum, yüzde 28.6’sı kararsızım, yüzde 32.5’i katılmıyorum, yüzde 6.5’i kesinlikle katılmıyorum, cevaplarını vermişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler öğrendikleri bilgilerle müzik yapma ve araç, gereçleri kurallarına uygun kullanamadıkları sonucuna varılıyor

4.2. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki İçeriğe Ait Bulgular

Ankete katılan öğretmenlerin İlköğretim müzik öğretim programlarındaki içeriğe ait bulgular tablo 9’da sunulmuştur.

“Program içeriğinde temalar ve üniteler, konular ve kavramlarla ilişkilendirilmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 11.7’si kesinlikle katılıyorum, yüzde 67.5’i katılıyorum, yüzde 3.9’u kararsızım, yüzde 15.6’sı katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevapları verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre program içeriğinin konu ve kavramlarla ilişkilendirildiği söylenebilir.

“Programın müziksel içeriği bir yandan yerel müzik kültürümüzle, öbür yandan evrensel müzik kültürüne açılım gösteren bir nitelik taşımaktadır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 46.8’i katılıyorum, yüzde 22.1’i kararsızım, yüze 26.0’ı katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Evrensel müzik kültürüne açılım gösterildiği görülmektedir.

“Programın içeriği tek sesli ve çok sesli, geleneksel ve çağdaş, eski ve yeni (modern), hafif ve ciddi, eğlendirici ve dinlendirici, düşündürücü ve yüceltici tür ve çeşitleri gibi çok boyutlu bir müzik anlayışı temeline dayanmaktadır” sorusuna katılımcıların yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 46.8’i katılıyorum, yüzde 16.9’u kararsızım, yüzde 31.2’si katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Alınan cevaplara göre yukarıdaki açıklamalarının hepsinin programda mevcut olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Program İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

İçerik		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Program içeriğinde temalar ve üniteler, konular ve kavramlarla ilişkilendirilmiştir	%	11.7	67.5	3.9	15.6	1.3
	f	9	52	3	12	1
Programın müziksel içeriği bir yandan yerel müzik kültürümüzle, öbür yandan evrensel müzik kültürüne açılım gösteren bir nitelik taşımaktadır	%	1.3	46.8	22.1	26.0	3.9
	f	1	36	17	20	3
Program içeriği tek sesli ve çok sesli, geleneksel ve çağdaş, eski ve yeni (modern), hafif ve ciddi, eğlendirici ve dinlendirici, düşündürücü ve yüceltici tür ve çeşitleri gibi çok boyutlu bir müzik anlayışı temeline dayamaktadır.	%	3.9	46.8	16.9	31.2	1.3
	f	3	36	13	24	1
Kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümündeki sınırlandırmaya dikkat edilmiş ve öğrenci seviyesine uygun bir işleniş sırası izlenmiştir	%	5.2	51.9	14.3	24.7	3.9
	f	4	40	11	19	3
Konularda ifade edilen ve kazandırılması gereken; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, ulusal bilinci geliştirmiş, ince sanat zevkine sahip kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı her zaman göz önünde bulundurulmuştur.	%	10.4	55.8	13.0	11.7	9.1
	f	8	43	10	9	7
Atatürkçü düşünce kazanımları, yıl içerisinde özel gün ve haftalara ilişkilendirilerek işlenmektedir.	%	13.0	62.3	7.8	11.7	5.2
	f	10	48	6	9	4
Program içeriği hazırlanırken Güzel Sanatların diğer dallarıyla ilişkilendirilerek hazırlanmıştır.	%	3.9	37.7	26.0	26.0	6.5
	f	3	29	20	20	5
Programın temel yaklaşımında yeni müzik öğretim teknolojilerine de yer verilmiştir.	%	-	40.3	29.9	28.6	1.3
	f	-	31	23	22	1
Programa “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı” kaynaklık etmiştir.	%	6.5	53.2	19.5	18.2	2.6
	f	5	41	15	14	2
Programda genel müzik öğretim yöntemlerinin yanı sıra özel müzik öğretim yöntemlerinden de yararlanılmıştır.	%	2.6	44.2	27.3	24.7	1.3
	f	2	34	21	19	1

“Kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümündeki sınırlandırılmaya dikkat edilmiş ve öğrenci seviyesine uygun bir işleniş sırası izlenmiştir” öğretmenlerin yüzde 5.2’si kesinlikle katılıyorum, yüzde 51.9’u katılıyorum, yüzde 14.3’ü kararsızım, yüzde 24.7’si katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Programda ifade edilen öğrenci seviyesinin dikkate alındığı görülmektedir. İlköğretim 1’den 8’e kadar hem bilgi hem eser seviyesi arasında bir paralellik olmalıdır.

“Konularda ifade edilen ve kazandırılması gereken; Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı, ulusal bilinci gelişmiş, ince sanat zevkine sahip kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı her zaman göz önünde bulundurulmuştur” sorusuna katılımcıların yüzde 10.4’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 55.8’i katılıyorum, yüzde 13.0’ı kararsızım, yüzde 11.7’si katılmıyorum, yüzde 9.1’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevabının çoğunlukta olması sevindiricidir.

“Atatürkçü düşünce kazanımları, yıl içerisinde özel gün ve haftalara ilişkilendirilerek işlenmektedir” öğretmenlerin yüzde 13.0’ı kesinlikle katılıyorum, yüzde 62.3’ü katılıyorum, yüzde 7.8’i kararsızım, yüzde 11.7’si katılmıyorum, yüzde 5.2’si kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Atatürk’ün düşünceleri, ilkeleri, inkılapları gibi öğrenciye verilmek istenilenlerin belirli gün ve haftalarda da (10 Kasım, 19 Mayıs, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı vb.) işlendiği katılıyorum cevabının çoğunluğuyla görülmektedir.

“Müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönde dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 42.9’u katılıyorum, yüzde 24.7’si kararsızım, yüzde 27.3’ü katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

“Program içeriği hazırlanırken Güzel Sanatların diğer dallarıyla ilişkilendirilerek hazırlanmıştır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 37.7’si kesinlikle katılıyorum, yüzde 26.0’ı kararsızım, yüzde 26.0’ı katılmıyorum, yüzde 6.5’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Müzik de Güzel Sanatların içinde bir sanat dalı olduğu için diğer sanat dallarıyla da

ilintilidir ve birbirlerini etkilemektedir. Bu yüzden de programa alınması eğitim açısından önemli ve sonuç ise olumlu olarak değerlendirilmiştir.

“Programın temel yaklaşımında yeni müzik öğretim teknolojilerine de yer verilmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 40.3’ü katılıyorum, yüzde 29.9’u kararsızım, yüzde 28.6’sı katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması programda teknolojiye de yer verdiğini desteklemektedir.

“Programa “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı” kaynaklık etmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 53.2’si katılıyorum, yüzde 19.5’i kararsızım, yüzde 18.2’si katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Programın temel felsefesine göre öğrenci merkezli bir anlayış içeren “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı”na uyulması lazım, katılıyorum cevapları da bunu desteklemiştir.

“Programda genel müzik öğretim yöntemlerinin yanı sıra özel müzik öğretim yöntemlerinden de yararlanılmıştır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 44.2’si katılıyorum, yüzde 27.3’ü kararsızım, yüzde 24.7’si katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması sevindiricidir.

4.3. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki Eğitim Durumuna Ait Bulgular

Ankete katılan öğretmenlerin İlköğretim müzik öğretim programlarındaki eğitim durumlarına ilişkin bulgular tablo 10’da verilmiştir.

“Etkinliklerin düzenlemesinde; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 41.6’sı katılıyorum, yüzde 24.7’si kararsızım, yüzde 28.6’sı katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

“Programın uygulanmasında, öğrencinin sorumluluk, paylaşım ve hoş görü gibi becerileri geliştirilmektedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 7.8’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 45.5’i katılıyorum, yüzde 18.2’si kararsızım, yüzde 27.3’ü katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması sevindiricidir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Programın Eğitim Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Eğitim Durumu		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
Etkinliklerin düzenlenmesinde; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmiştir.	%	1.3	41.6	24.7	28.6	3.9
	f	1	32	19	22	3
Programın uygulanmasında, öğrencinin sorumluluk, paylaşım ve hoş görü gibi becerileri geliştirilmektedir.	%	7.8	45.5	18.2	27.3	1.3
	f	6	35	14	21	1
Etkinlikler, öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmiştir.	%	10.4	50.6	20.8	14.3	3.9
	f	8	39	16	11	3
Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin ön öğrenmelerini (bilgilerini) ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmiştir.	%	2.6	57.1	15.6	22.1	2.6
	f	2	44	12	17	2
Öğrenciler ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri yapabilecek düzeydedirler.	%	3.9	36.4	22.1	23.4	14.3
	f	3	28	17	18	11
Öğrenciler; ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olmuştur.	%	1.3	44.2	24.7	24.7	5.2
	f	1	34	19	19	4
Mevcut programla öğrenciler, başta İstiklâl Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilirler.	%	5.2	51.9	11.7	20.8	6.5
	f	4	40	9	16	5
Program kazanımlarında edinilen her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde uygulanabilir niteliktedir.	%	3.9	29.9	32.5	27.3	6.5
	f	3	23	25	21	5
Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir niteliktedir.	%	6.5	31.2	26.0	28.6	7.8
	f	5	24	20	22	6
Program kazanımları hazırlanırken, öğrenciler edilgenliliği değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmeleri dikkate alınmıştır.	%	9.1	49.4	22.1	15.6	3.9
	f	7	38	17	12	3
Müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir.	%	2.6	42.9	24.7	27.3	2.6
	f	2	33	19	21	2
Verilen konular, haftalık bir ders saati içerisinde uygulanabilmektedir.	%	6.5	31.2	1.3	36.4	13.0
	f	5	24	1	28	10
Müzik eğitim programı mevcut sınıflarda amacına ulaşarak işlenebilmektedir.	%	2.6	23.4	31.2	26.0	16.9
	f	2	18	24	20	13

“Etkinlikler, öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 10.4’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 50.6’sı katılıyorum, yüzde 20.8’i kararsızım, yüzde 14.3’ü kesinlikle katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması sevindiricidir.

“Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin ön öğrenmelerini (bilgilerini) ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmiştir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 57.1’i katılıyorum, yüzde 15.6’sı kararsızım, yüzde 22.1’i katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.. Katılıyorum cevabının çoğunlukta olması da programda başarılı olduğunu göstermektedir.

“Öğrenciler ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri yapabilecek düzeydedirler” sorusuna öğretmenlerin yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 36.4’ü katılıyorum, yüzde 22.1’i kararsızım, yüzde 23.4’ü katılmıyorum, yüzde 14.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevabının çoğunlukta olması öğrencinin öğrendikleri açısından önemlidir.

“Öğrenciler; ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olmuştur” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 44.2’si katılıyorum, yüzde 24.7’si kararsızım, yüzde 24.7’si katılmıyorum, yüzde 5.2’si kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması memnun edicidir.

“Mevcut programla öğrenciler, başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilirler” sorusuna öğretmenlerin yüzde 5.2’si kesinlikle katılıyorum, yüzde 51.9’u katılıyorum, yüzde 11.7’si kararsızım, yüzde 20.8’i katılmıyorum, yüzde 6.5’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Müzik dersinin genel amaçlarından biri de başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söylemektir. Katılıyorum cevapları da bunu desteklemektedir.

“Program kazanımlarında edinilen her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde uygulanabilir niteliktedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 3.9’u kesinlikle katılıyorum, yüzde 29.9’u katılıyorum, yüzde 32.5’i kararsızım, yüzde 27.3’ü katılmıyorum, yüzde 6.5’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Kararsızların yoğun olması ders programında verilen bilgilerin, becerilerin, günlük yaşamda da kullanıldığına dair olumlu bir cevap verilmemiştir.

“Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir niteliktedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 31.2’si katılıyorum, yüzde 26.0’ı kararsızım, yüzde 28.6’sı katılmıyorum, yüzde 7.8’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Bu sorumuzda da katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının birbirine yakın olması düşündürücüdür. Öğretmen görüşlerine göre program bu özelliğini yerine getirmemektedir.

“Program kazanımları hazırlanırken, öğrenciler edilgenliği değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmeleri dikkate alınmıştır.” Sorusuna öğretmenlerin yüzde 9.1’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 49.4’ü katılıyorum, yüzde 22.1’i kararsızım, yüzde 15.6’sı katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevaplarının çoğunlukta olması öğrencilerin öğrenme ortamına aktif bir şekilde katılımın sağlandığı görülmüştür.

“Verilen konular, haftalık bir ders saati içerisinde uygulanabilmektedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 31.2’si katılıyorum, yüzde 1.3’ü kararsızım, yüzde 36.4’ü katılmıyorum, yüzde 13.0’ı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılmıyorum cevaplarının yoğun olması aynı zamanda programında yoğunluğunu göstermektedir.

“Müzik eğitim programı mevcut sınıflarda amacına ulaşarak işlenebilmektedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 23.4’ü katılıyorum, yüzde 31.2’si kararsızım, yüzde 26.0’ı katılmıyorum, yüzde 16.9’u kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Kararsızların çoğunlukta olması düşündürücüdür. Bu da sınıfların donanımının yetersiz olduğunu göstermektedir.

4.4. İlköğretim Müzik Öğretim Programlarındaki Değerlendirmeye Ait Bulgular

Ankete katılan öğretmenlerin İlköğretim müzik öğretim programının değerlendirilmesine ait bulgular tablo 11’de sunulmuştur.

“Program değerlendirmede öğrenciler ölçülürken ölçme, yalnız öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da yapılmaktadır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 9.1’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 54.5’i katılıyorum, yüzde 23.4’ü kararsızım, yüzde 13.0’ı katılmıyorum, şeklinde cevaplar vermişlerdir. Öğretim ve ölçme birbirini besleyen iki süreç (MEB, 2006) olduğu için olumlu cevabın çoğunlukta olması eğitim açısından sevindiricidir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Programın Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Değerlendirme		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
Program değerlendirmede öğrenciler ölçülürken ölçme, yalnız öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da yapılmaktadır.	%	9.1	54.5	23.4	13.0	-
	f	7	42	18	10	-
Program değerlendirmelerinde öğrencilerin ölçülmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar vermek için farklı görevler içeren, farklı türde ve sürekli ölçümler yapılmaktadır.	%	6.5	41.6	26.0	22.1	3.9
	f	5	32	20	17	3
Program değerlendirmelerinde öğrencilerin ölçülmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar vermek için farklı görevler içeren, farklı türde sürekli ölçümler yapılmaktadır.	%	1.3	46.8	31.2	20.8	-
	f	1	36	24	16	-
Programda ifade edilen çoklu ölçme değerlendirme etkinlikleri (sadece yazılı-sözlü şeklinde ölçme değerlendirmenin dışındaki) yeterli ve gerçekleştirilebilir düzeydedir.	%	1.3	35.1	35.1	28.6	-
	f	1	27	27	22	-
Program değerlendirme süreçleri öğrenciyi tüm yönleri ile analiz etmektedir.	%	1.3	39.0	19.5	32.5	7.8
	f	1	30	15	25	6
Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkanlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için de farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır.	%	2.6	42.9	29.9	23.4	1.3
	f	2	33	23	18	1
Öğrenciler sadece bilişsel, duyuşsal ve devinışsel hedeflere ulaşma düzeyleri açısından değil, yaşamdaki başarının da temeli olan becerileri (kendine güvenme, motivasyon, çaba gösterme, sorumluluk sahibi olma, takım çalışması v.b.) ile de değerlendirilmektedir.	%	5.2	53.2	20.8	18.2	2.6
	f	4	41	16	14	2
Ölçme ve değerlendirme uygulamalarından kısa bir süre sonra öğrenciyi, kazanmış olduğu davranışların nicelik ve niteliğine ilişkin bilgiler verilmektedir.	%	1.3	44.3	31.2	23.4	-
	f	1	34	24	18	-
Öğrenci, değerlendirme sonunda verilen bilgiler çerçevesinde eksik olan öğrenmeleri tamamlama, yeterli olduğu öğrenmeleri geliştirme imkanına sahip olur ve kendini tanıyarak gelecekteki çalışmalarını planlayabilir.	%	2.6	46.8	23.4	27.3	-
	f	2	36	18	21	-
Öğrenciyi kazandırılan tutum ve davranışlar, kullanılan ölçüm aracının kapsam geçerliliği içerisindedir.	%	-	50.6	33.8	14.3	1.3
	f	-	39	26	11	1

“Program değerlendirmelerinde öğrencilerin ölçölmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar vermek için farklı görevler içeren, farklı türde ve sürekli ölçümler yapılmaktadır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 6.5’i kesinlikle katılıyorum, yüzde 41.6’sı katılıyorum, yüzde 26.0’ı kararsızım, yüzde 22.1’i katılmıyorum, yüzde 3.9’u kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Katılıyorum cevabının çoğunlukta olması bu değerlendirmenin doğru yapıldığını göstermektedir, bu da eğitim açısından önemli ve sevindiricidir.

“Öğrenciler ölçölürken kullanılan yöntem ve içeriği ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki vardır” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 46.8’i katılıyorum, yüzde 31.2’si kararsızım, yüzde 20.8’i katılmıyorum, şeklinde görüş bildirmişlerdir, kesinlikle katılmıyor uma görüş bildiren olmamıştır. Bu görüşe göre katılıyorum cevabının yoğunlukta olması doğru bir ölçüm yapıldığını göstermektedir. Ancak kararsızlar da çoğunlukta dır.

“Programda ifade edilen çoklu ölçme değerlendirme etkinlikleri (sadece yazılı-sözlü şeklinde ölçme değerlendirmenin dışındaki) yeterli ve gerçekleştirilebilir düzeydedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 35.1’i katılıyorum, yüzde 35.1’i kararsızım, yüzde 28.6’sı katılmıyorum, şeklinde kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen olmamıştır. Çoklu ölçme değerlendirme etkinliklerinin öğretmenler tarafından yeterince anlaşılmadığı ortaya çıkmıştır.

“Program değerlendirme süreçleri öğrenciyi tüm yönleri ile analiz etmektedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 39.0’ı katılıyorum, yüzde 19.5’i kararsızım, yüzde 32.5’i katılmıyorum, yüzde 7.8’i kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Katılıyorum cevapları ile katılmıyorum cevaplarının oranları birbirine çok yakındır. Elde edilen sonuca göre program değerlendirme süreçleri öğrencileri tüm yönleri ile analiz etmemektedir.

“Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkanlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için farklı ölçme değerlendirme yöntemleri de kullanılmıştır” (MEB, 2006:78 sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 42.9’u katılıyorum, yüzde 29.9’u kararsızım, yüzde 23.4’ü katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Elde edilen sonuca göre öğrencilere ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için farklı ölçme değerlendirme yöntemlerinin de kullanıldığı görölmektedir.

“Öğrenciler sadece bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflere ulaşma düzeyleri açısından değil, yaşamda ki başarının da temeli olan becerileri (kendine güvenememe, motivasyon, çaba gösterme, sorumluluk sahibi olma, takım çalışması v.b.) ile de değerlendirilmektedir” öğretmenlerin yüzde5.2’si kesinlikle katılıyorum, yüzde 53.2’si katılıyorum, yüzde 20.8’i kararsızım, yüzde 18.2’si katılmıyorum, yüzde 2.6’sı kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin derslerde de yukarıda belirtilen özellikler ile de değerlendirildikleri görülmektedir. Bu sonuç memnun edicidir, çünkü öğrencilere yaşama hazırlamak ta eğitimin-öğretimin temel ilkelerindedir.

“Ölçme ve değerlendirme uygulamalarından kısa bir süre sonra öğrenciye, kazanmış olduğu davranışların nicelik ve niteliğine ilişkin bilgiler verilmektedir” öğretmenlerin yüzde 1.3’ü kesinlikle katılıyorum, yüzde 44.3’ü katılıyorum, yüzde 31.2’si kararsızım, yüzde 23.4’ü katılmıyorum şeklinde, kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen olmamıştır. Kararsızların katılanlara yakın olması biraz düşündürücüdür. Ancak yine de olumlu cevaplar ümit vericidir. Çünkü bu öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olur.

“Öğrenci, değerlendirme sonunda verilen bilgiler çerçevesinde eksik olan öğrenmeleri tamamlama, yeterli olduğu öğrenmeleri geliştirme imkanına sahip olur ve kendini tanıyarak gelecekteki çalışmalarını planlayabilir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 2.6’sı kesinlikle katılıyorum, yüzde 46.8’i katılıyorum, yüzde 23.4’ü kararsızım, yüzde 27.3’ü katılmıyorum şeklinde kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen olmamıştır. Öğrencinin kendini tanıması, yetenekleri ilgi alanları gelecekte yapacağı meslek seçimine de yardımcı olacaktır. Bu yüzden de olumlu cevapların çoğunluğu sevindiricidir.

“Öğrenciye kazandırılan tutum ve davranışlar, kullanılan ölçüm aracının kapsam geçerliliği içerisindedir” sorusuna öğretmenlerin yüzde 50.6’sı katılıyorum, yüzde 33.8’i kararsızım, yüzde 14.3’ü katılmıyorum, yüzde 1.3’ü kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Kazanımlara Ait Sonuçlar

Program kazanımları öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Öğrencilerde öğrenme-öğretme süreci içinde görülmesi gereken bazı kazanımlar vardır. Bilgi, beceri, tutum ve değerler de bunlar içindedir. Becerilerle öğrencilerin Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma gibi yönleri gelişir. Değerlerle paylaşım, hoşgörü, sorumluluk duyguları gelişir. Bu yüzden öğrenci açısından bilgi, beceri, tutum ve değerler önemlidir. Öğretmenlerin görüşlerine göre de programın buna dikkat edilerek hazırlandığı görülmüştür.

Program kazanımları Türk-toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin ihtiyaç ve beklentiler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bir toplumun toplumsal, kültürel özelliklerine göre ihtiyaç ve beklentileri tespit edilip bunu karşılayacak şekilde program hazırlanmalıdır ve bu beklenti ve ihtiyaçlara da cevap vermelidir. Çünkü programın verimli bir şekilde yürümesi için ve başarılı olabilmesi için topluma yönelik olmalıdır. Tabi öğretmenlerinde bu programları uygulayabilmeleri aynı zamanda buldukları toplumu da her açıdan iyi tanımaları gerekmektedir. Öğretmen görüşleri doğrultusunda program toplumun ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak hazırlandığı görülmektedir. Sedat Yüksel'in program geliştirme çalışmaları ve sorunları ile ilgili yaptığı çalışma da bu maddeyle ilgili karşı bir görüş olduğunu sonuçlarında bildirmiştir ve program geliştirme için ihtiyaç tespiti alıştırmaları ile komisyonlarca geliştirilen programların ön uygulama ve değerlendirme çalışmaları yeterince yapılmadığı sonucuna varmıştır (Yüksel, 2003).

Temel beceriler arasında Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okur-yazarlığı edinebilme, estetik duyarlılığa sahip olma vardır. Program kazanımlarının da bu becerilere cevap vermesi gerekmektedir. Hepside birbirini tamamlayan ve bağlayan maddelerdir.

Müzik=konuşma+şiir, olduğu için, doğru ve güzel şarkı söylemenin kurallarından biride Türkçe yi doğru, güzel kullanmaktır. Ayrıca günlük yaşamımızda iletişim kurmada, problemlerini istediği bir şekilde anlatmada ve toplumda kendini iyi bir şekilde ifade edebilmek için de dilini etkili kullanmak önemlidir. Yine müzik yoluyla daha kalıcı ve zevkli şekilde doğru Türkçe'yi verebiliriz. Bu yüzden bu maddenin olumlu sonuçlanması sevindiricidir.

Günümüz koşullarına ve hızla değişen dünyaya ayak uydurabilmek için eleştirel, yaratıcı olmak, araştırmacı, bilgi teknolojilerini kullanma ve girişimcilik de önemlidir. Doğru ve gerçeklerin, eskisine oranla daha çabuk değiştiği bir dönemdeyiz. Bu dönemin bir özelliği de doğru ve gerçekleri sunmaya, bir ölçüde empoze etmeye çalışan kaynakların çok olmasıdır. Bu bağlamda, bireyin açık düşünceli olabilmesi, kendisini ve çevresini sorgulayabilmesi, çağa uygun olarak sahip olunması gereken özelliklerin başında gelmektedir. Bireylerin eleştirel düşüncelerinde en önemli rol okullara aittir. Bu nedendir ki okullarda ki eğitim ve öğretim etkinliklerinde eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılması başlıca amaçlardan birisi olmalıdır (Erdoğan, 2005:109-110). Programın da buna cevap vermesi gerekmektedir. Katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının birbirine yakın olması program üzerinde biraz daha durulması gerektiğini göstermektedir. Yine benzer bir çalışmanın (Özpolat ve ark., 2007:210) sonucuna göre de öğretmenlerin fikir birliğine vardıkları görülmüştür. Bu yönüyle de yeni program, tek tip birey yetiştirme anlayışına sahip değildir. Aksine çağın gereklerine uygun, birden fazla bakış açısına sahip, hayatı anlayan ve anlamlandırabilen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu da gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşabilmek için atılması gereken adımların başında gelmektedir.

Öğrencinin müziksel algılama, bilgilenme yeteneğinin gelişmesi de önemlidir. Dinlediği müzikleri birbirinden ayırt edebilme, tarzını öğrenebilme seçici özelliğine sahip olmalıdır. Bu bağlamda iyi bir müzik okur-yazarlığı kazanabilme yani gördüğü notaları ezgileri çalıp söyleyebilme alışkanlığı kazanması ve estetik duyarlılığa yani dinlediği, çaldığı, söylediği müzikleri özelliğine göre hissedebilme becerisi kazanması öğrencinin müzik gelişimi açısından önemlidir. Müzik yazılarının önemi; doğru okumayı sağlıyor, evrensel bir anlatım gerçekleştiriyor, kuşaktan kuşağa ulaştırma görevi görüyor, tasarlama aracı oluyor ve gelişmeyi sağlıyor, kağıda yazıldığı için unutulmayı önüyor, somutlaştırıyor, eğitsel olarak kullanılmaya

elverişli hale getiriyor (Kaygısız, 2004:11). Öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında da programda buna uyulduğu görülmektedir. Ancak yapılan bir çalışmada tam tersi bir sonuç çıkmıştır. Toplam yirmi sorunun doğru yanıtlanma oranı yüzde 32.65, anlaşılma durumu yüzde 7.65, yanlış cevaplanma durumu yüzde 17.45, cevaplanmama durumu ise yüzde 42.25'dir. Sonuç olarak, müzik yazısının örneklem gurubunda yer alan 386 öğrenci tarafından bilinme düzeyinin oldukça düşük olduğu görülmektedir (Bulut, 2006).

Program kazanımlarına uygun olarak "Oyun, Dans, Devinim" ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılmıştır ve dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü genel müzik eğitiminde nota öğretiminin amaç değil, araç olduğu ilkesinden hareket edilmiştir. İlköğretim okullarının özellikle I. kademesinde oyun, öğrencilerin dünyasında önemli bir yere sahiptir ve oyunlarla, danslarla, hareketlerle daha kalıcı, daha zevkli şarkılar öğretilmektedir. Öğretmen görüşleri de bunu desteklemektedir.

Program kazanımlarında öğrencilere bilgilerini sınavabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmuştur. Eğitimde önemli olan kriterlerden biri de öğrenciyi gerçek yaşama hazırlamaktır. Öğrendiklerinin sadece okulda kalmaması gerekir. Öğrendiklerini okul dışında da uygulayabilmeleri ve ne öğrenip öğrenmediklerinin de farkında olmaları lazım. Bu bağlamda öğrendikleri bilgileri kullanarak kendi kendilerine müzik yapabilmeleri, gerekli araç gereçleri kurallarına göre kullanabilmeleri gerekmektedir. Mevcut programa göre sekiz yıllık bir müzik eğitimi alan bir ilköğretim öğrencisinin en azından kendi kendine müzik yapabilmesi ve bir çalgı çalması gerekmektedir. Verilen programa göre öğrenciler ilköğretim 1. sınıftan 8. sınıfa kadar aldıkları eğitimle seviyelerine uygun bir eseri en azından notasına göre hem okuyup hem çalabilirler. Çünkü amaç sadece bilgiyi vermek değil uygulanabilirliğini ve kalıcılığını da sağlamaktır. Bunun olumsuz çıkmasındaki nedenlerden biri de Müzik derslerinin yeterince yapılmaması ve branş öğretmenlerinin sadece ikinci kademe derslere girmesi de olabilir. Öğretmen görüşlerine bakıldığında programın yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

5.1.2. İçeriğe Ait Sonuçlar

Program; içeriğinde temalar ve üniteler, konular ve kavramlarla ilişkilendirilmiştir. İyi organize edilmiş bir plan hedefe ulaşmamızda kolaylık sağlar. Bu da temalar, üniteler, konular ve kavramlarla mantıklı bir şekilde örgütlenmesiyle olur ve öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırır, çabuk hatırlamasını sağlar. Program içeriğinde yer alan bilgiler ünitelerdeki konu ve kavramların basitten karmaşığa,

kolaydan zora, bütünden parçaya gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmelidir. Öğretmen görüşlerine bakıldığında da olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

Müzik; dünyadaki tek ortak dil olarak kabul edilir. Bu da evrensel bir dil olduğunun kanıtıdır ve evrensel müziğe de açılım göstermemiz gerekmektedir. Ancak evrensel müziğe açılım gösterirken yerel müzik kültürümüzün de dokusunu bozmadan ve öğrenciye bunu anlayabileceği bir şekilde anlatmak gerekmektedir. Dışarıdan, yabancı kültürlerden alınan hazır kalıplar bir denemeden, bir süzgeçten geçirilmeden, öz kültüre uyup uymayacağı iyice araştırılmadan benimsenmeye çalışılırsa yozlaşma baş gösterir. Kültürel alıntılar, söz konusu toplumu oluşturan temel kurumlarca benimsenmedikçe, onlarla uyuşmadıkça, kaynaşıp bütünlenmedikçe yanlış bir biçimcilikten öteye geçemez. Bu, tıptaki “organ nakli”nde görülen, bedenin yabancı organı kabul edip etmemesi sürecinin koşutu bir durumdur (Sun, 1993:14). Dünyadaki kültür alışverişinin en güzel örneği de müziktir. Türkiye Cumhuriyeti döneminde (1920/1923’den günümüze) Türk müzik kültürü, daha önce başlamış olan “yenileşme ve batılılaşma” ile yetinmemeyi ve ulusal özyapıyı (karakteri) koruyup geliştirerek çağdaşlaşma ve evrenselleşmeyi amaçlayan yeni bir süreç içine girdi. Bu süreçte özde ulusallık, yöntemde-teknikte çağdaşlık ve nitelikte evrensellik birbirlerini tamamlayıp bütünleyen üç temel-vazgeçilmez ilke-ölçüt ve amaç olarak belirlendi (Uçan, 2000:120). Anket sonuçlarına göre öğretmen görüşleri de olumludur.

Programın içeriği tek sesli ve çok sesli, geleneksel ve çağdaş, eski ve yeni (modern), hafif ve ciddi, eğlendirici ve dinlendirici, düşündürücü ve yüceltici tür ve çeşitleri gibi çok boyutlu bir müzik anlayışı temeline dayanmaktadır. Muammer Sun da yaptığı çalışmada bu konuyla ilgili bazı görüşler bildirmiştir: Çağdaş bir anlayışla, kaynağını geleneksel müzikten alan, evrensel müzik verilerinden yaralanan, ulusal ve evrensel geçerlik taşıyan Çağdaş Türk Müziği eserlerinin (Sanat müziği, eğitim müziği, eğlence müziği, ordu müziği gibi bütün müzik alanlarında) yaratılması; yaratmanın teşvikle hızlandırılması. Ulusal müziğimizin yerel-bölgesel-zümresel kategorilerinin içeren geleneksel müziklerimizin bilimsel yöntemlerle saptanması, korunması, bozulmadan yaşatılması (Sun, 2006). Bu bağlamda müzik müfredatına alınan eserlerin öğrencilerin beklentilerine, amaçlarına uygun olduğu takdirde derse etkin katılımlarını sağlar ve öğrenim düzeyini de yükseltir. Yine çok türde ve çok boyutlu olması öğrencinin müzik kültürünün gelişmesine katkıda bulunacaktır. Sonuçlara da bakıldığında öğretmen görüşleri bunu desteklemektedir. Bu da iyi bir müzik müfredatı açısından sevindiricidir. Çünkü müzik sadece eğlence amaçlı olmamalıdır, aynı zamanda iyi bir eğitim aracıdır. Öğrencinin dinlediği veya çaldığı eseri her türlü açıdan incelemesi de önemlidir.

Program içeriği hazırlanırken öğrenci seviyesine dikkat edilmelidir. Öğrencinin yaşı, müziksel gelişim düzeyi, genel ve özel yeteneği, ön bilgileri muhakkak dikkate alınmalı çünkü bunlar öğrencinin daha kolay öğrenmesini etkileyen faktörlerdir. Özellikle eser seçimi yapılırken öğrencilerin muhakkak söyleyebilecekleri ve çalabilecekleri eserler olmalıdır. Ayrıca kazanımların işlenilme sürecinde müzik eğitiminin gerekliliği olan öğrenme alanlarının birbirleriyle olan sarmallığı sağlanmalıdır (MEB, 2006:7).

Anket sonuçlarına bakıldığında Atatürk İlke ve İnkılapları'na bağlı, ulusal bilinci gelişmiş, ince sanat zevkine sahip kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı her zaman göz önünde bulundurulmuştur. Atatürk'ün sanata ne kadar önem verdiği bilinmektedir. Atatürkçü düşünceler ve onunla ilgili milli birliğimizi pekiştiren marşlar, şarkılar, türküler Atatürk'ü her yönüyle anlamamızı da sağlamaktadır. Böylelikle öğrencilerin müziksel gelişim düzeylerini de yükseltmiş oluruz. M.K.Atatürk'ün de "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür" sözüyle ifade ettiği gibi, ne kadar kültürlü bireyler yetiştirirsek toplumun bir o kadar kültür zenginliğine kavuşmasını sağlamış oluruz.

Müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Sağlıklı bir toplum, sağlıklı bireylerin yetişmesiyle olanaklıdır. Konu insan yetiştirme olduğu için müzik dersi programı içerik ve yaklaşımlar göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır ve programda giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinden oluşmaktadır. Anket sonuçları da bunları doğrulamaktadır.

Sanat, toplumsal bir yapının ürünüdür. Toplumsal yapıya bağlı olarak ortaya çıkar, gelişir ve değişir. Sanatsal yaratılar hem toplumun ekonomik alt yapısından hem de toplumun üst yapısını oluşturan bilişsel sistemin farklı öğelerinden etkilenir. Sanat yapıtları, aynı zamanda bazı toplumsal gerçekleri daha iyi anlamamızda ve açıklamamızda bize yardımcı olur (Tezcan, 2003:24). Müzik de bu sanat yapıtları arasında en önemli öğelerden birini oluşturuyor. Çünkü sanatta müzikte insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmektedir. Müzikte sanatın bir parçası olduğundan güzel sanatların diğer dalları da tek tek anlatılıp müzikle olan bağlantıları da işlenmelidir. Bunların hepsi de birbirinden ayrılmaz parçalardır. Araştırma sonuçları

da bunu olumlu yönde desteklemektedir. Ancak kararsızların ve katılmıyorum cevaplarının birbirine yakınlığı da düşündürücüdür .

Teknoloji; etkin, özgün, amaçlı ve ortaklaşa bir öğretim gerçekleştirebilmek için mutlaka işe koşulmalıdır (MEB, 2006:6) demektedir. Devir teknoloji devri olduğu için ve dünya da hızla değiştiği için bizler de bu yeniliklerden geri kalmamalıyız. Bugünkü teknolojiyle daha etkin, kalıcı, özgün ve ortak bir öğretim gerçekleştirmemiz daha kolaydır. Geleceği şekillendirmede önemli bir unsur olan teknoloji; bireyi, toplumu, ülkeleri ve meslek alanlarını derinden etkilemektedir. Bilgi toplumu içerisinde olunmak isteniyorsa, bilgi ve iletişim teknolojisini eğitimin her safhasında ve alanında kullanılması gerekir(Kutlu ve Aldağ, 2005:50). Müzikte de bir çok teknolojik yenilikler ve öğretim programları vardır. Örneğin, yeni nota yazılım programları gibi. Öğretmen görüşlerine bakıldığında programın bunu desteklediği görülmektedir.

Öğretmen görüşlerine bakıldığında programa “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı”nın kaynaklık ettiği görülmektedir. Programın temel yaklaşımında yapılandırmacı anlayış vardır. Yapılandırmacı anlayış ise, öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgiyi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanır (MEB, 2006:5). Görüldüğü gibi merkez öğrenci olduğu için ve öğrenciyi yaşama hazırladığı için eğitim öğretim açısından bu ilkeye uyulması gerçekten sevindiricidir.

Çoklu zeka kuramının Gardner tarafından önerilen 8 zeka gücü vardır. Bu sekiz zeka gücünden biri de Müzikal Ritmik Zekadır. Bu zeka, duyguların aktarımında müziği bir araç olarak kullanan insanların sahip olduğu müzikal güce işaret eder. Bu bireylerde ritmin, melodi, perde duyarlılığı vardır. Enstrüman çalma, söylenen şarkının benzerini bulma gibi yetenekleri kapsar. Bu zekaları güçlü bireyler genellikle müzisyenlik, koro solistliği, orkestra şefliği gibi işlerle uğraşırlar (Demirel, 2006:207). Öğrencilerin müzik yeteneklerini öne çıkarabilmek için çoklu zeka kuramının programa kaynaklık etmesi sevindirici ve önemlidir.

Genel ve özel müzik yöntemlerinde de amaç öğrenciyi aktif kılmaktır ve her ikisi de ilköğretimlerde kolaylıkla uygulanabilecek yöntemlerdir. Özel müzik öğretim yöntemleri müzik eğitiminde alana özgü, yine öğrenciyi aktif kılacak ve bilgiyi yapılandırmasına yön verecek müzik öğretim ve yöntemlerini içermektedir.

Sonuçlara bakıldığında bu yöntemlerden yararlanıldığı görülmektedir. Ancak kararsızların ve katılmıyorum cevaplarının yoğunluğu da düşündürücüdür.

Altunya'nın (2001:88) programla ilgili bir çalışmasında içerik ile ilgili şu sonuca varmıştır. Müzik dersi içeriğinin tüm programlarda çağdaş-evrensel müziğe dayanması olumlu bir yaklaşımdır. Altunya, 1994 yılı ve daha önceki yıllardaki programları incelemiş ve içerikle ilgili programın giderek olumlu olduğunu vurgulamış, bu araştırmada da yeni müfredat incelenmiş ve sonuç olarak genelde olumludur. Bu da programın giderek daha iyi programlandığının bir göstergesidir.

5.1.3. Eğitim Durumlarına Ait Sonuçlar

Müzik dersi öğretim programında verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup; öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir (MEB, 2006:8). Bu bağlamda öğrencinin öğrenme-öğretme sürecinde etkinliklerde etkin rol alabilmesi için etkinlikleri çevresel özelliklere göre, öğrencilerin ilgilerine, ihtiyaçlarına ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak düzenlenir. Bu da her öğrencinin muhakkak etkinliklere katılabilmelerini sağlamalıdır ve fırsat verebilmelidir. Öğretmen görüşlerine bakıldığında programın bunu desteklediği görülmektedir. Kararsızların ve katılmıyorum cevaplarının olumlu cevaplara yakın olması da bu alan da biraz daha çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Benzer bir çalışmada da (Özpolat ve ark., 2007:210) öğretmenlerin bir çoğu bu program dahilinde kendilerini lider olarak algılamamaktadırlar. Bu yönüyle yeni programdaki öğrenci merkezli eğitim biçimleri ve yöntemlerini, öğretmenlerin yeniden tanınması ve anlaması sağlanmalıdır. Bu yüzden, öğretmenlerin, öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini daha kapsamlı olarak tanıtıcı ve uygulayıcı hizmet içi eğitim seminerlerinden geçmeleri programın daha verimli uygulanmasına katkı sağlayabilir. Her iki çalışmanın sonucunun da birbirine yakın olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak bu programa yeterince uyulduğunda beraberinde öğrencinin sorumluluk, paylaşım ve hoşgörü gibi becerileri de gelişir. Öğretmen görüşleri de olumludur. Yine benzer bir çalışmada; İlköğretim I. kademedeki, müzik dersine giren öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik 11 maddelik görüşlerle ilgili anketin sonuçlarına göre öğretmenler; müzik dersi etkinliklerinin uygulanmasında yeteneksizler, sınıfların kalabalık olmasından dolayı uygulamaya zaman ayıramamaktadırlar, müzik derslerinde herhangi bir enstrüman çalmamaktadırlar, okulun fiziki imkanları müzik derslerinin yürütülmesi için

yetersizdir, müzik dersleri diğer dersler kadar önem verilip yeterli derecede uygulanmamaktadır (Şahin ve Aksüt, 2002:115).

Müzik derslerindeki öğrenme-öğretme süreci, Yapılandırmacı Yaklaşım'ın 5E modeline göre oluşturulmuş ve öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile yola çıkılmıştır ve amaç öğrenciyi aktif kılmaktır. Bu bağlamda iyi bir ders işleyebilmek öğrenciyi derse çekebilmek, daha zevkli ve kalıcı bir ders yapabilmek içinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmesi de önemlidir. Öğrencinin derse katılması için öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları var olan bilgilerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Benzeri bir çalışmada (Özpolat ve ark., 2007:210) yeni programdaki etkinlikler; bu etkinlikleri, yapabilen öğrencilerin ön plana çıkması, yapamayan öğrencilerin ise geri plana düşerek başarısızlık duyguları yaşamalarına neden olmaktadır. Bu yönüyle yeni programdaki etkinliklerin sınıf öğretmenlerine daha ayrıntılı bir şekilde tanıtılması ve bu etkinliklerdeki amaçların açıklanması gerekmektedir. Nitekim, öğretmenlere verilecek bu etkinliklerle ilgili materyal geliştirme kursları da bu konuda programın daha etkili ve verimli bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Öğretmen görüşlerine bakıldığında da programın oluşturulmasında buna uyulduğu görülmektedir. Bu konu üzerinde Yüksel (2003)'in yaptığı çalışmada şu sonuca varılmıştır. Geliştirilen programların amaç, kapsam ve öğrenme-öğretme etkinlikleri boyutlarına ait nitelikler genelde yerine getirilmektedir (Yüksel, 2003).

Mevcut programa göre her öğrenci ders yılı sonunda bir performans sergileyebilmelidir. Yani öğrendiklerini sergileyebilmek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yılsonu etkinlikleri yapılabilir. Bu etkinlikler öğrencinin öz güveni, cesareti, topluluk karşısında performansını gösterebilmesi açısından önemlidir. Ancak öğretmen görüşlerine baktığımızda olumlu cevaplar çoğunlukta ama katılmıyorum ve kararsızların da yoğun oluşu müfredat üzerinde durulması gerektiğini göstermektedir. Çünkü bu programa göre öğrenciler, ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak açısından istenilen düzeye gelmelidirler ve bu da öğrencilerin eğitimini daha zevkli hale getirmektedir.

Mevcut programla öğrenciler, başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilirler. Bununla beraber öğrenciler; ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi sağlayan bir

müzik dağarcığına sahip olmuştur. Öğretmen görüşlerine bakıldığında programın bunları başarıyla uyguladığı görülmüştür. Ulusal birliğimiz açısından marşların yeri ve değeri büyüktür. Çünkü marşlar milli duygularımızı daha iyi, daha coşkulu ifade etmektedir. İlköğretim çağındaki çocuklara da müzik yoluyla daha etkili ve kalıcı duygular aşılanır. Müzik dersinin genel amaçları arasında da bunlar vardır. Benzer bir çalışmada, mevcut müzik dersi programı öğretmen tarafından anlaşılmamaktadır, müzik dersi amacına uygun işlenmemektedir, bunun nedeni de programdan kaynaklanmaktadır, ilköğretim okullarında müzik derslerinin branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerekmektedir (Şahin ve Aksüt, 2002:116).

Program hazırlanırken M.E.B.'nin öncelik gördüğü temel hususlar ve ilkeler vardır. Bu ilkeler arasında öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde uygulanabilir nitelikte olması gerektiğini dile getirmektedir. Öğretmen görüşlerine bakıldığında kararsızların yoğun olması düşündürücüdür. Çünkü programın amaçlarından biri de öğrencileri gerçek yaşama hazırlamaktır. Ama bu sonuca göre programdaki mevcut bilgilerin yaşam içerisinde uygulanabilir nitelikte olmadığını göstermektedir. Yine buna bağlı olarak, öğrenilen her bilgi mutlaka pratiğe dönüştürülebilir niteliktedir. Bu soruya bakıldığında da öğretmen görüşleri bunu desteklemektedir. Aslında bu iki madde birbirini tamamlamaktadır. Öğretmen görüşleri arasında bir çelişki olduğunu göstermektedir.

Yine program hazırlama aşamasında bulunan ilkeler arasında öğrencilerin edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna etkin olarak katılabilmeleri vardır. Program öğrenci merkezli olduğundan dolayı, özellikle de Müzik dersi gibi bir derste öğrenci mutlaka aktif olmalıdır ve etkinliklere de katılabilmeliler. Çünkü bu sayede öğrencilerin yetenek ve yaratıcılıklarının farkında olabiliriz ve bu yönlerinin de geliştirilmesini sağlamış oluruz. Ayrıca öğrenmenin pasif bir süreç olmadığı öğrencinin sürekli olarak bizzat içerisinde yer alması gerekliliği vardır. Öğretmen görüşleri de programda buna uyulduğunu desteklemektedir. Benzer bir çalışmaya (Özpolat ve ark., 2007:210) göre de; özellikle sınıf öğretmenlerinin yeni programda ki etkinlikleri her ne kadar tam olarak anlayamamış olup zaman kaybı gibi görseler de yeni programdaki etkinliklerin öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlamada faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Derse aktif olarak katılan öğrenciler aynı zamanda dersi daha aktif öğrenmektedir. Görüldüğü gibi her iki çalışmada da öğretmenlerin fikir birliğine vardıkları görülmüştür.

Verilen konular, haftalık bir ders saati içerisinde uygulanamamaktadır.. Anket sonuçları bunu desteklemektedir. Bu da programın yoğun olduğunu, ve programın aksaklıklara uğradığını göstermektedir. Çünkü bir konunun bir ders saati içerisinde hem anlatılması, bonası, solfeji, şarkının öğretilmesi (sözleriyle birlikte), çalgıyla öğretilmesinin güç olduğunu göstermektedir. Ancak konun yetiştirilmesi amaç olarak görülür. Oysa müzik eğitimi derslerinde zevk eğitiminin önemi büyüktür. Çünkü hem dersi hem öğrendiklerini uygulayabilmeleri, ayrıca psikolojik açıdan rahatlamasını sağlamaktadır. Bu bağlam bir de mevcut sınıfların ortamı da önemlidir. Eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği ortak yaşama alanları olan sınıfların fiziki donanımının düzenlenmesi, birtakım öğrenme ilke ve yöntemleri dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Sınıfların yeterinden daha dar veya geniş olması öğrencilerin öğrenme başarısını etkileyen çok önemli faktörlerdir (Engin, 2007:232). Öğretmen görüşlerine bakıldığında sınıfların da müzik dersi için amacına uygun dersler yapılmadığı görülmektedir. Günümüz artık teknoloji devridir ve öğrencilerden verim alabilmek için onlara eşit olanaklar sunulması gerekmektedir. Program ne kadar mükemmel olursa olsun programı uygulayan kişinin kapasitesi ve uygun ortamların da bulunmaması ve sınıfların kalabalık olması da programı başarısızlığa sürükleyebilir. Program tüm Türkiye deki okullar için aynı hazırlanmıştır. Ama her yerde maalesef eşit olanaklar yoktur. Benzer bir çalışmanın sonucunda da şu öneride bulunulmuştur: Okullarda müzik odaları kurulmalı, bu odaların araç ve gereçleri dersin amacına yönelik bulunmalı (Şahin ve Aksüt, 2002:116).

5.1.4. Programın Değerlendirilmesine Ait Sonuçlar

Öğretmenler, gerek öğretimin etkiliği, gerekse öğrenciler hakkında bazı eğitim kararları verebilmek için ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde bulunmak zorundadırlar (Tan, 2006:206). Değerlendirme yapılırken ders esnasında da, ders dışı etkinliklerde de öğrenciler değerlendirilebilir. Sadece sınava yönelik değerlendirme sağlıklı bir değerlendirme sayılmaz. Bu bağlamda farklı öğretim modellerinin kullanılması, öğrenci öğrenmelerinin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde farklı yöntem ve tekniklerinin kullanılmasını gündeme getirmiştir. Ölçme yalnızca öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da yapılmaktadır (MEB, 2006:78). Öğretmen görüşlerine bakıldığında çoğunluğu bunu program da uygulanabilirliğini desteklemektedir. Öğrenci ölçülürken sadece dersin ve konuların sonunda

ölçülmemektedir. Öğretim sırasında da sorulan sorulara verilen cevaplar, ders esnasındaki katılımlar da dikkate alınmalıdır.

Öğrencinin sahip olduğu tüm bilişsel, duygusal ve devinişsel beceriler onun kapasitesi olarak tanımlanabilir (MEB, 2006:78). Öğrencinin ölçülmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar vermek için farklı görevler içeren, farklı türde ve sürekli ölçümler yapılmaktadır. Öğretmen görüşlerine bakıldığında çoğunluğu bu görüşü desteklemektedir.

MEB'e göre öğretimdeki hedef, öğrencinin bilgiyi anlamlandırması ve kullanması olduğuna göre, yapılan ölçümün içeriğinin de bu yönde hazırlanmasını önermektedir. Bu yüzden de öğrenciler ölçülürken kullanılan yöntem ve içeriği ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki olmalıdır. Yöntem, içerik ve öğrenci başarısı birbirini doğrulamalıdır. Öğretmen görüşlerine bakıldığında da çoğunluğu bunu desteklemektedir. Ancak kararsızların çoğunluğu da düşündürücüdür.

Programda ifade edilen çoklu ölçme değerlendirme etkinlikleri (sadece yazılı-sözlü şeklinde ölçme değerlendirmenin dışındaki) yeterli ve gerçekleştirilebilir düzeyde olmak zorundadır. Çünkü mevcut yeni programda birçok alternatif ölçme ve değerlendirme araçları vardır. Ama öğretmen görüşlerine bakıldığında katılanlarla kararsızlar eşit cevaplar vererek bu görüşü desteklemediklerini ifade etmişlerdir. Benzer bir çalışmada olumsuz sonuç alındığı görülmüştür (Özpolat ve ark., 2007:209). Sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun yeni programdaki etkinlik değerlendirmelerini etkili bir şekilde yapamadıklarını belirtmişlerdir. Bunun nedenini de sınıf mevcutlarının fazlalığına dayandırmışlardır. Yeni programın daha etkili ve verimli olabilmesi için sınıf mevcutlarının azaltılarak yeniden ayarlanması programın hedeflediği amaçlara ulaşabilmesini kolaylaştıracaktır, sonucuna varmışlardır.

Yine öğretmen görüşlerine bakıldığında çoğunluğa yakını programın öğrenciyi tüm yönleriyle analiz ettiğini desteklemektedir. Ancak desteklemediğini ifade eden görüşler de fazladır. Bu sonuçları genel değerlendirirsek programın öğrenciyi tüm yönleri ile analiz etmediği görülmektedir. Oysa öğrenciler sadece bilgi düzeyi açısından değerlendirilmemelidir. Her açıdan, yani derse katılım, arkadaş, çevre, aile ilişkileri gibi konularda değerlendirilmelidir. Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkanlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için farklı ölçme değerlendirme yöntemleri de kullanılmıştır. Çünkü öğretimin verimliliğini ve etkinliğini arttırabilmek için öğrencilerin öğrendiklerini gösterebilmelerine imkan

tanınmalıdır. Öğretmen görüşlerine bakıldığında çoğunluğunun programda bu görüşe uyulduğunu göstermektedir.

Öğrenciler sadece bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflere ulaşma düzeyleri açısından değil, yaşamdaki başarının temeli olan beceriler (kendine güvenme, motivasyon, çaba gösterme, sorumluluk sahibi olma, takım çalışması v.b.) ile de değerlendirmelidirler. Eğitimdeki amaçlardan biri de öğrenciyi yaşama hazırlamaktır. Öğrenci ürün dosyası, gösteri, sunum, poster, proje v.b. performans görevlerinin değerlendirilmesinde kullanılan dereceli puanlama anahtarları, gözlem formları gibi çalışmalar öğrenim süreci boyunca öğrencilerin gelişen ilgileri, becerileri, yetenekleri gibi özellikleriyle öğrenciyi daha iyi tanımamıza imkan sağlar. Bu da öğrenmedeki eksikliklerin tespit edilmesini ve giderilmesini kolaylaştırır. Anket sonuçları da bunu desteklemektedir.

Ölçme ve değerlendirme uygulamalarından kısa bir süre sonra öğrenciye, kazanmış olduğu davranışların nicelik ve niteliğine ilişkin bilgiler verilmelidir ki öğrenci, değerlendirme sonunda verilen bilgiler çerçevesinde eksik olan öğrenmeleri tamamlama, yeterli olduğu öğrenmeleri geliştirme imkanına sahip olsun ve kendini tanıyarak gelecekteki çalışmalarını da planlayabilsin. Anket sonuçları da program da bunların desteklediğini onaylamıştır.

Öğrenciye kazandırılan tutum ve davranışlar, kullanılan ölçüm aracının kapsam geçerliliği içerisinde olmak zorundadır. Çünkü kazandırmak istediğimiz tutum ve davranışları ölçerken ve değerlendirirken bunlara yönelik cevaplar alacağımız ölçüm araçları kullanmak zorundayız. Öğretmen görüşlerinin de bunu desteklediği görülmektedir.

Benzer bir çalışmada (Yüksel, 2003) ise, programın değerlendirme boyutuna ait niteliklerin tam olarak yerine getirilmediğinin sonucuna varılmıştır. Yine bir başka çalışmada da, (Altunya, 2001) sinama-ölçme ve değerlendirme konusu, 1994'ten önce sadece yönetmeliklerde, dönem sonu not takdirine ya da sınıf geçme-kalmaya özgülenmiş etkinlikler olarak bildirilmiştir. Ölçme değerlendirmenin tek aracı da "sınav" dır. 1994 Programı ve bu dönemde çıkarılan yönetmelik, sadece öğrencinin başarısını belirlemeyle sınırlı kalmamış, öğretmeni ve öğretme etkinliğini değerlendirip sorgulayacak bir anlayış benimsemiştir. Bu düzenlemeler olumlu bir gelişme düzeyini göstermektedir Bu çalışma sonucunda da yeni programın değerlendirme boyutuna ait olumlu sonuçlar olduğu görülmektedir.

5.2. Öneriler

1-Anket çalışması yapılırken öğretmenlerin anketteki sorulara sordukları sorular doğrultusunda, ve benzer çalışmaların sonucunda, öğretmenlerin yeni Müzik müfredatı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Seminer programları hazırlayarak öğretmenlerin daha detaylı bilgiler edinmeleri sağlanabilir.

2-Program içeriğinde yer alan bilgiler ünitelerdeki konu ve kavramların basitten karmaşığa, kolaydan zora, bütünden parçaya gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmelidir.

3-Program, öğrencilerin mevcut bilgilerini kullanarak müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilmeleri sağlanabilir.

4-Haftalık 1 ders saatinin programı uygulamaya yetmediği sonucuna varılmıştır. Haftalık ders saati artırılabilir.

5-Programda çoklu ölçme değerlendirme etkinliklerine daha fazla yer verilmelidir.

6-Öğrenciler sadece bilgi düzeyi açısından değerlendirilmemelidir. Her açıdan, yani derse katılım, arkadaş, çevre, aile ilişkileri gibi konularda değerlendirilmelidir.

7-Program hazırlanırken mevcut sınıfların yeterliliği göz önünde bulundurulmalıdır.

8-Program hazırlanırken okulların ekonomik, coğrafi ve fiziksel yapılarının eşitliliği dikkate alınmalıdır.

9-Öğrenilen bilgi ve becerilerin yaşam içerisinde uygulanabilir nitelikte hazırlanması gerekmektedir.

10-Program da genel ve özel müzik öğretim yöntemlerinin ilköğretimlerde daha verimli kullanabilme imkanları sağlanmalıdır.

11-Müziğin diğer sanat dallarıyla, öğrencilerin anlayabileceği bir şekilde detaylı olarak programa alınması daha uygundur.

12-Programda yer alan mevcut bilgilerin yaşam içerisinde uygulanabilen ve sosyal yaşamda kullanılabilir nitelikte olması gerekmektedir ve her öğrencinin yıl sonu performans gösterilerine katılmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALTUNYA**, Evren, “Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Uygulanan İlkokul Müzik Dersi Programlarının Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi (1924-1994)”, Eylül 2001, Yüksek Lisans Tezi, s.88-89.
- AKAR**, Cüneyt, İlköğretim Sosyal Bilgiler Programın Değerlendirilmesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2001, <http://tezz.yok.gov.tr>.(erişim tarihi:15/01/2009).
- AYDIN**, Şinasi, İlköğretim Müzik 8. Sınıf Ders Kitabı, küre Yayınları, 1996.
- BEYDOĞAN**, Hacı Ömer, Okullarda ölçme ve Değerlendirme, 2.Baskı, Erzurum, 1998.
- BEYDOĞAN**, Hacı Ömer, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Eser Ofset, Erzurum, 2001.
- BOZDOĞAN**, Emre Aykut, Altunçekiç Alper, Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 5E Öğretim Modellerinin Kullanabilirliği Hakkında Görüşleri, Cilt:5 No:2, Kastamonu Eğitim Dergisi, s.579-590, Ekim 2007, <http://www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf/> (erişim tarihi:20.02.2009).
- BULUT**, Mustafa Hilmi, “Müzik Öğretiminde Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Temel Müzik Yazısı İşaretlerini Anlama Düzeyi”, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 26-28 Nisan 2006.
- BÜYÜKKARAGÖZ**, Savaş, Çivi Cuma, Genel Öğretim Metotları, Öz Eğitim Yayınları, 7. Baskı, Konya, Ocak 1997.

CEMALCILAR, Ali, İletişim Sanatı Olarak Müziğin Öğretim ve Eğitim Ortamlarındaki Kurumsal Yapısı ile Yaygın Eğitimde Bir Model Önerisi. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 280, Açık öğretim Fakültesi Yayınları, No:133. Eskişehir, 1988.

ÇETİNEL, Zafer, İlköğretim Müzik 8 Ders Kitabı, Küre Yayıncılık, 2001.

DEMİREL, Özcan, Seferoğlu Sadi.S., Yağcı Esed, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Pegem A Yayıncılık, 5. Baskı:Eylül 2004.

DEMİREL, Özcan, Kaya Zeki, Eğitim Bilimine Giriş, Pegem A Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara, 2006.

DEMİREL, Özcan, Kurumdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Pegem A Yayıncılık , 9.Baskı: Temmuz 2006.

DOĞAN, Hıfzı, Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı, Önder Matbaacılık, Ankara, 1997.

DUMAN, Bilal, Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim, Anı Yayıncılık, Ankara, 2004.

ENGİN, Ali Osman, Sınıf Yönetimi, Yeni Gelişmeler Doğrultusunda, Editör, Zuhâl Cafoğlu, Ankara, 2007, s.232.

ERDEN, Münire, Eğitimde Program Değerlendirme, Pegem Yayınları, Ankara, 1995.

ERDOĞAN, İrfan, Yeni Bin Yıla Doğru Türk Eğitim Sistemi, Sorunlar ve Çözümler, 4.baskı, Sistem Yayıncılık, Aralık, 2005, İstanbul, s.109-110.

KARASAR, Niyazi, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın, 13. Baskı, Ankara, 2004.

KAYGISIZ, Mehmet, Müzik Tarihi, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2004.

- KAYALAR**, Defne, “İlköğretim 1.,2. ve 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Kars il Örneği)”, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars, 2007
- KILIÇOĞLU**, Gökçe, “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi (Kars il örneği)”, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars, 2007.
- KUTLU**, Oğuz, Aldağ Habibe, Öğretim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme, Zafer Matbaacılık, İstanbul, Eylül 2005.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**, Müzik Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu, M.E.B. Yayınları, Ankara, 2006.
- ÖZMEN**, Şeyda G., Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenmelerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003, <http://tezz.yok.gov.tr>.(erişim tarihi:10/01/2009).
- ÖZPOLAT**, Ahmet Ragıp, Fahri Sezer, İsa Yücel İşgör, Mukaddes Sezer, “Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”, Milli Eğitim Sayı 174, Bahar/2007/s.209-210.
- SABAN**, Ahmet, Öğrenme ve Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar, Nobel Yayınları, Ankara, 2000.
- SAĞLAM**, Halil İbrahim, Türkiye’deki Davranışçı ve Yapılandırmacı Sosyal Bilgiler Öğretim Uygulanmasının Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Erzurum, 2006, <http://tezz.yok.gov.tr>.(erişim tarihi:10/01/2009).
- SUN**, Muammer, “Türk Toplumunun Müzik Sorunlarının Çözümünde Temel Görüş Ne Olmalıdır?”, 2006, www.turkuler.com (erişim tarihi:22 Kasım 2008).

- SUN**, Muammer, Murat Katođlu, Türk Kalarak Çağdaşlaşma Türkiye'nin Kùltür Sanat Sorunları Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1993.
- ŞAHİN**, Kartal, Aksüt Mehmet, "I. Kademedede Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, cilt IV/ sayı:2 / Aralık 2002.
- TAN**, Şeref, Öğretimi Planlama ve Değerlendirme, Pegem A Yayıncılık, 2006.
- TANRIKORUR**, Cinuçen, Osmanlı Dönemi Türk Musikisi, Dergah yayınları, 2003.
- TEKİN**, Halil, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Yargı Yayınevi, Anlara, 2004.
- TEZCAN**, Mahmut, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Sanat Sosyolojisi, M.E.B., Devlet Kitapları, Serler Matbaacılık A.Ş.-İstanbul, 2003.
- UÇAN**, Ali, "Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış", İkinci Basım, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1992.
- UÇAN**, Ali, "Geçmişten Günümüze-Günümüzden Geleceđe Türk Müzik Kùltürü", Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2000.
- UÇAN**, Ali, "Müzik Eğitiminde Program Çözümleme", (Yayınlanmış, Doktora Programı Ders Notu Özeti), Gazi Üniversitesi (G.Ü.) Fen Bilimleri-Enstitüsü (FBE) Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı, Ankara, 1922-1993, www.eğitim.aku.edu.tr/aliucan.doc.(erişim tarihi:10 Haziran 2008).
- VARIŞ**, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Yayıncılık, 1996.
- VARIŞ**, Fatma, (Editör). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakùltesi, Yayın No: 176, 1994.
- YILDIZ**, Gökay, İlköğretimde Müzik Öğretimi, Ankara, Anı Yayıncılık, 2002.
- YÜKSEL**, Sedat, "Türkiye'de Program Geliştirme ve Sorunları" Milli Eğitim 159,120,124, 2003.

EKLER
EK-1

T.C.
KARS VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

19 MAR 2008

Sayı : B.08.4.MEM.4.36.00.03.315/5868

Konu : Tez Çalışması

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne)
KARS

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Nurten KIRMIZIBAYRAK'a ait tez çalışmasıyla ilgili alınan 16.03.2008 tarih ve 5716 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Yapılacak olan tez çalışmasında Müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anketin çoğaltılarak uygulanmasını ve anket sonucunun CD'ye kayıtlı olarak Müdürlüğümüze teslim edilmesini rica ederim.

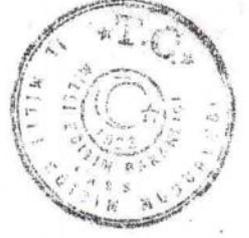

Ekrem EKİCİ
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKİ: Valilik Onayı ve Anket Formu (4 sayfa)

	ADRES : İl Milli Eğitim Müdürlüğü 36200- KARS Tel : 0 474 212 82 26 Faks:0474 212 82 29 E-POSTA- karamem@meh.gov.tr Int. Adresi: http://karsmem.gov.tr	DANISMA 444 0 632 H A T T I	EGITIME %100 DESTEK			EGITIMGE REFORM Daha aydınlık gelecek!

EK-2

ANKET ÇALIŞMASI

Değerli Meslektaşlarım,

Bu ölçek "İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin Müzik Dersi Öğretim Programı hakkındaki görüşleri" doğrultusunda yürütülen bilimsel bir araştırmayı kapsamaktadır. Ölçek sonuçları, bu konudaki düşünceleri belirlemek amacıyla kullanılacaktır. Bu ölçekte 44 adet ifade bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, düşüncenizi size verilen form üzerinde ayrılan yere ve örneğe uygun olarak işaretleyiniz. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen anket formu üzerine kimlik bilgilerinizi yazmayınız, kimliğinizi belli edecek herhangi bir işaret koymayınız.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Nurten KIRMIZIBAYRAK
Kafkas Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri A.B.D.
Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Cinsiyetiniz:

( ) Bayan ( ) Bay

2-Mesleki kıdeminiz (yıl):

( ) 1-5 ( ) 6-10 ( ) 11-15 ( ) 16-20 ( ) 20 ve üstü

3- Mezun olduğunuz okul

- ( ) Eğitim Fakültesi
( ) Güzel Sanatlar Fakültesi
( ) Devlet Konservatuvarı
( ) Öğretmen Okulu
( ) Eğitim Enstitüsü
( ) Eğitim Yüksekokulu
( ) Fen-Edebiyat Fakültesi
( ) Diğer (belirtiniz)

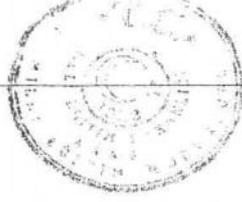
4- Branşınız

- ( ) Müzik Öğretmenliği
( ) Sınıf Öğretmenliği
( ) Diğer (belirtiniz)

5- Dersine girdiğiniz sınıflar

( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ( ) 6 ( ) 7 ( ) 8

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1-Program kazanımları öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler dikkate alınarak hazırlanmıştır.					
2-Program içeriğinde temalar ve üniteler, konular ve kavramlarla ilişkilendirilmiştir					
3-Program kazanımları Türk toplumsal – kültürel yaşamına ilişkin ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.					
4-Programın müziksel içeriği bir yandan yerel müzik kültürümüzle, öbür yandan evrensel müzik kültürüne açılım gösteren bir nitelik taşımaktadır					
5-Program içeriği tek sesli ve çok sesli, geleneksel ve çağdaş, eski ve yeni (modern), hafif ve ciddi, eğlendirici ve dinlendirici, düşündürücü ve yüceltici tür ve çeşitleri gibi çok boyutlu bir müzik anlayışı temeline dayamaktadır.					
6-Etkinliklerin düzenlenmesinde; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmiştir.					
7-Programın uygulanmasında, öğrencinin sorumluluk, paylaşım ve hoş görü gibi becerileri geliştirilmektedir..					
8-Program kazanımları öğrencilerin Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerilerini geliştirmektedir					
9-Program kazanımları öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir.					
10-Program kazanımları iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik becerilerini geliştirmektedir					
11-Program kazanımları müziksel algılama ve bilgilenme; kişisel ve sosyal değerlere önem verme becerilerini geliştirir niteliktedir					
12-Program kazanımları müzik okur –yazarlığı kazanabilme, estetik duyarlılığa sahip olma becerisini kazandırır					
13-Etkinlikler, öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmiştir.					
14-Program kazanımlarına uygun olarak, “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılmıştır.					
15-Kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümündeki sınırlandırmaya dikkat edilmiş ve öğrenci seviyesine uygun bir işleniş sırası izlenmiştir.					
16-Konularda ifade edilen ve kazandırılması gereken; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, ulusal bilinci gelişmiş, ince sanat zevkine sahip kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı her zaman göz önünde bulundurulmuştur.					
17-Atatürkçü düşünce kazanımları, yıl içerisinde özel gün ve haftalara ilişkilendirilerek işlenmektedir.					
18-Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin ön öğrenmelerini (bilgilerini) ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmiştir..					
19-Öğrenciler ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri yapabilecek düzeydedirler.					
20-Öğrenciler; ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olmuştur					
21-Mevcut programla öğrenciler, başta İstiklâl Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilirler					
22-Program kazanımlarında edinilen her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde uygulanabilir niteliktedir					

23-Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir niteliktedir									
24-Program kazanımları hazırlanırken, öğrenciler edilgenliği değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmeleri dikkate alınmıştır.									
25-Müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir.									
26-Program içeriği hazırlanırken Güzel Sanatların diğer dallarıyla ilişkilendirilerek hazırlanmıştır.									
27-Programın temel yaklaşımında yeni müzik öğretim teknolojilerine de yer verilmiştir.									
28-Program kazanımlarında öğrencilere bilgilerini sınyabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmuştur.									
29-Program, öğrencilerin mevcut bilgilerini kullanarak müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilmelerini sağlamaktadır									
30-Verilen konular, haftalık bir ders saati içerisinde uygulanabilmektedir.									
31-Müzik eğitim programı mevcut sınıflarda amacına ulaşarak işlenebilmektedir									
32-Programa “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı” kaynaklık etmiştir.									
33-Programda genel müzik öğretim yöntemlerinin yanı sıra özel müzik öğretim yöntemlerinden de yararlanılmıştır.									
34-Program değerlendirmede öğrenciler ölçülürken ölçme, yalnız öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da yapılmaktadır.									
35-Program değerlendirmelerinde öğrencilerin ölçülmek istenilen kapasitesi hakkında doğru ve güvenilir bir karar vermek için farklı görevler içeren, farklı türde ve sürekli ölçümler yapılmaktadır.									
36-Öğrenciler ölçülürken kullanılan yöntem ve içeriği ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki vardır.									
37-Programda ifade edilen çoklu ölçme değerlendirme etkinlikleri (sadece yazılı – sözlü şeklinde ölçme değerlendirmenin dışındaki) yeterli ve gerçekleştirilebilir düzeydedir.									
38-Program değerlendirme süreçleri öğrenciyi tüm yönleri ile analiz etmektedir.									
39-Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkanlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri için farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri de kullanılmıştır.									
40-Öğrenciler sadece bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflere ulaşma düzeyleri açısından değil, yaşamdaki başarının da temeli olan becerileri (kendine güvenme, motivasyon, çaba gösterme, sorumluluk sahibi olma, takım çalışması v.b.) ile de değerlendirilmektedir.									
41-Ölçme ve değerlendirme uygulamalarından kısa bir süre sonra öğrenciye, kazanmış olduğu davranışların nicelik ve niteliğine ilişkin bilgiler verilmektedir.									
42-Öğrenci, değerlendirme sonunda verilen bilgiler çerçevesinde eksik olan öğrenmeleri tamamlama, yeterli olduğu öğrenmeleri geliştirme imkanına sahip olur ve kendini tanıyarak gelecekteki çalışmalarını planlayabilir.									
43-Öğrenciye kazandırılan tutum ve davranışlar, kullanılan ölçüm aracının kapsam geçerliliği içerisindeydir.									

ÖZGEÇMİŞ

- 1971 Malatya’da doğdu.
- 1982 Malatya Merkez Sakarya İlkokulu’nu bitirdi.
- 1986 Malatya Merkez Sümer Ortaokulu’nu bitirdi.
- 1989 Malatya Sümer Lisesi’ni bitirdi.
- 1994 Lisans Eğitimi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden mezun oldu.
- 1994 Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi’nde müzik öğretmeni olarak göreve başladı.
- 1996 Kars Merkez İsmet paşa İlköğretim Okulu’na müzik öğretmeni olarak atandı.
- 2005 Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim görevlisi kadrosuna atandı.
- 2006 Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Eğitim Bilimleri Dalı’nda Yüksek Lisans Eğitimine başladı.